

Nadaljevanje Komisije za ustavna vprašanja, 28/11-1991
ob 9.17 uri.

Predsednik DR. FRANCE BUCAR: Lahko nadaljujemo. Še pred začetkom? Prosim.

.....: Mi smo včeraj govorili o temelju ustavne listine, zanima me samo sledeče, ali je to sestavni del sestave ali bo v tekstu objavljena pred ustavo. Da bi bil skupaj z ustavnim tekstom objavljen tudi temeljna ustavna listina.

Predsednik DR. FRANCE BUCAR: Ta je še itak objavljena. In smo s to samoupravo velja še naprej, to je samo tehnično vprašanje ..

.....: Ne, samo ustavna komisija bo lahko imela tukaj eno stališče, da izhaja nekako iz tega in tudi čisto tehnično in strokovno, če je to v istem ....

Predsednik DR. FRANCE BUCAR: Če pogledate ameriško ustavo, pa deklaracijo ..... saj je približno isto, ... še pred preambulo. Kar začnimo. V redu.

98. člen stoji kot prva naloga. So kakšne pripombe? Ja, prosim? Čakajte, zdaj ni bilo še nobenih problemov, če smatrate .. druga stvar.

.....: Dva stavka okrog teh petih let. Ne vem zakaj navzkrižje, tam je mandat 4 leta.

Predsednik DR. FRANCE BUCAR: Čisto iz enostavnega razloga, ker ima drugačno funkcijo, se vidi, to ni samo kontra .. to je čisto vzporeden in ga drugače tretiramo.

Predsednik DR. FRANCE BUCAR: 99. člen. 100. člen smo včeraj že malo dopolnil, da .. zahteva preiskavo o zadevah javnega pomena.

.....: Poglejte, mi imamo uvedeno s to ustavo, t.i. zaslišanje ministrov. Ali ne bi bilo, dam samo v razmislek, morda pametno, da bi tudi državni svet imel to pristojnost?

Predsednik DR. FRANCE BUCAR: Nikako ne. Rušenje koncepta bi to pomenilo. Pa še tisto, smo že itak v prejšnjem členu, da daje oz. da mora dati odgovor državnemu zboru, če ta od njega mnenje zahteva. V redu.

TONJE ANDERLIČ: Glede na to, da bo pač potrebno nekako odgovoriti, ali smo s tem s to rešitvijo, da smo namesto drugega zbora, to je regionalnega, da tako rečem, uvedli državni svet, bi na nek način rad videl, da se bolj jasno pove, katere so te svoje pristojnosti, ker druge alineje imajo dajo državnim zborom nanje o zadevah iz svoje pristojnosti. Katere so te njegove pristojnosti? Ali so vse, ali so nekatere posebej izpostavljene? Piše tukaj. Iz svoje pristojnosti. Piše iz svoje pristojnosti, torej iz

pristojnosti državnega sveta. Ne iz državnega. To ne piše tukaj. Jaz berem drugo alineo.

.....: Ja, to je redakcijsko, se opravičujem, notri.

TONE ANDERLIČ: To se nanaša na dajanje državnemu zboru mnenje o vseh zadevah iz svoje pristojnosti. Moje dajem njemu, katere so te pristojnosti državnega sveta, mi se zavzemamo za to, da bi bile nekatere stvari, ki bi sicer sodile, če bi imeli regionalni zbor tja notri in bi ta drugi zbor odločal o teh vprašanih nekako, saj smo veliko govorili o regionalnega razvoja varstva okolja, proračuna in podobnih stvari. Ali je to samo redakcijska napaka, ali pa bomo te stvari morali nekje urediti.

Fredsednik DR. FRANCE BUČAR: Ne, to je 97. člen, ... nosilcev socialnih gospodarskih poklicih in lokalnih interesov, kjer koli gre za njihove specifične interese. Prosim.

IVAN BIZJAK: Jaz mislim, da vseeno bi bilo tukaj treba spremeniti v njegove, ker državni svet lahko daje državnemu zboru, mnenje o vseh zadevah iz njegove pristojnosti. Lahko daje verjetno o vseh zadevah. Mora pa dati, to je v zadnjem stavku, on zahteva. Iz njegove pristojnosti.

TONE ANDERLIČ: Ne vem če je čisto redakcijska napaka, kaj bo še iz tega ven ratalo in kako bomo te interese prevajali iz nekih avtentičnih, gor je to še zelo daleč.

Fredsednik DR. FRANCE BUČAR: Ja, vem, ampak samo izključno mnenje. To še vedno ni rečeno, da ga mora upoštevati.

TONE ANDERLIČ: Še toliko slabše.

Fredsednik DR. FRANCE BUČAR: Ja prav gotovo. Mnenje je pa odvisno od te avtoritete tega, ki mnenje daje. Prosim.

DR. LUDVIK TOPLAK: V členu 100. in členu 101. bi jaz črtal besedo "lahko".

Fredsednik DR. FRANCE BUČAR: Ja, to pa ne. To je nemogoče. Kako?

DR. LUDVIK TOPLAK: Kaj pomeni potem? To pomeni da praktično ....

Fredsednik DR. FRANCE BUČAR: On ima zakonodajno iniciativo, on mora po vašem mnenju zakone predlagati. Saj jih lahko, če hoče.

DR. LUDVIK TOPLAK: Katero pa ima sploh originalno pristojnost?

Fredsednik DR. FRANCE BUČAR: Lahko da, predlaga

državnemu zboru sprejem zakonov, to imate tukaj naštetu, to so njegove pristojnosti. Če bo želel.

DR. LUDVIK TOPLAK: Lahko daje mnenje, lahko zahteva, lahko zahteva razpise ..... se pravi, da avtentičnih pristojnosti nima.

Predsednik DR. FRANCE BUČAR: Tudi državni zbor lahko sprejme zakone ali pa ga ne. So pa kljub temu njegove pristojnosti. Kako da ne.

DR. LUDVIK TOPLAK: S tem ta svet državni svet nima nobenih pristojnosti. To je svet federacije oz. svet republike postaja.

Predsednik DR. FRANCE BUČAR: Saj ni res. Poglejte, če bo on lahko zahteval razpis referendumu, predlaga zakon. Poslušajte, to pa vendar, čakajte, dajmo dajmo resni biti.

.....: Zakaj gre? Če državni svet ne bo čutil potrebe podajati mnenje, to potem pomeni, da država funkcionira v redu.

Predsednik DR. FRANCE BUČAR: 101. člen prosim. Gremo naprej.

ZABUKOVEC: Sledim pripombo, ki včeraj nekako ni padla na plodna tla neodvisnih pa bi zdaj poskušal nekoliko gžje malo kompromisno. Tudi vključujoč nadaljevanje te debate zdajle. So vendarle ene zadeve, kjer so te interesi pa hudo prisotni in to je verjetno proračun družbene dejavnosti, okolje. In jaz se zavzemam, da bi dali formulacijo, da pri zakonih, ki zadevajo ta področja, pa enakopravno sprejemajo on to ...družbo. Kaj drugi o tem mislite?

TONE PERŠAK: Lejte, jaz vidim v tem državnem svetu pravzaprav, če smem povedati, zaradi te debate, vidim pravzaprav eno telo, ki bo po mojem najpogostejši, ko se bo situacija konsolidirala, najpogostejši predlagatelj v zakonu, zato ker če ga beremo le v zvezi s 97. členom, je to tisti forum, kjer se bodo te iniciative iz posameznih področjih stekale in tudi nekje preživele prvo to preizkušnjo in ker če bo normalni odnosi med parlamentom in vlado vzpostavljeni, bo več vlada tista, ki bo vse zakone, bo pravzaprav zelo malo zakonov še vlada predlagala. In se bodo ti predlogi tukaj formulirali. Tako da se mi zdi, da je to ravno to nek način funkcije, ta državni svet spremlja kako se družba dogaja in iz njega prihajajo iniciative za potrebne te spremembe. Imam pa zdaj še eno redakcijsko.

Glede na logiko teksta se mi zdi, da bi bilo v zadnjem odstavku v drugem odstavku je pa čista redakcija in na zahtevo državnega zbora državni svet mora, ker prej smo rekli, da lahko na zahtevo državnega sveta pa mora je poudarek. Gre samo za besedni red.

DR. LUDVIK TOPLAK: V členu 100. bi jaz dodal prvi odstavek, ki bi glasil: "državni svet daje soglasje k zakonu sprejetem v državnem zboru. Pika". Drugi odstavek: "državni svet lahko ..." Tako zglada senat v svetu.

Predsednik DR. FRANCE BUČAR: Ne, ne, tukaj ne bo dajal soglasja .....

Predsednik dr. FRANCE BUČAR: (NAD.) ne bo dejal soglasja. (..... blokiral.....) To ne, ... ampak, saj imamo tu noter napisano. On lahko, ima suspenzivni veto, če reče: 'Se ne strinjam, še enkrat razmislite.' In potem mora državni zbor še enkrat o stvari razpravljati in to s kvalificirano večino. (.....)

101. člen, prosim!

.....: Posebej močni argumenti niso bili, v smislu, da .... katere so tiste stvari, jaz bi predvsem iz teh regionalnih interesov rad videl nekatere stvari, da ne bodo samo tako, lahko, če bo, če pa ne bo.

Predsednik dr. FRANCE BUČAR: Če vam smem še enkrat razložiti koncept. Mi imamo danes tri zборе, od tega imamo Zbor občin in Zbor združenega dela, ki sta dejansko poizkus vnašanja v parlamentarno delo tudi družbeno strukturo. Postavljena nista najbolj posrečeno in tudi njuna funkcija, kot smo videli, ne ustreza. Sama ideja, da sta predstavnika različnosti in strukturiranja .... .. interesov, je pa zelo na mestu in zato smo pravzaprav te njihove funkcije vgradili na ustrezno mesto, to se pravi, ne samo Zbor občin, če tako rečemo, ne samo ..... koncept, ampak tudi gospodarsko-proizvodni, če smem tako reči. Tudi ta je dobil svojo zrcalno podobo. Torej nočemo zmanjševati že sedaj obstoječe strukture samo na lokalni vidik, ampak poskušamo čimbolj odraziti celotno družbeno strukturo. Ampak to je samo, ima pa korektivno funkcijo in kontrolno funkcijo, funkcijo iniciacije, ne pa neposrednega sprejema.

.....: Ampak dokler ste zagovarjali enodomni parlament, je bilo več možnosti, da bi se specifični interesi, če bi bil ta enodomni parlament voljen po dveh principih, da se o posameznih vprašanjih ta izloči in da funkcionira lahko drugi zbor ali kakorkoli drugače. Zdaj seveda ta bistven element, zaradi česar smo zagovarjali dvodomnost, zaradi česar zagovarjamo tudi obligatorno ureditev regij, se na nek način izgubi. Jaz razumem, kaj naj ta državni svet počne in kako: bo tudi funkcioniral, kajti izkušnje je že precej v svetu, ampak sprašujem, če je to resnično tisto, kar je odraz potreb in zahtev iz razprave iz te slovenske specifikke in tako naprej. Po tem sprašujem, iz tega vidika se mi zdi, da je vendar to malo premalo dodelano. To je moj ugovor. Ne znam pa vam ponuditi zdaj rešitve, ker je to vendarle delo enih resnih

Predsednik dr. FRANCE BUČAR: Tudi jaz ne trdim, da je to najboljša rešitev. To je sprejemljiva rešitev in tista, do katere lahko pridemo. In moram še vas ponovno opozoriti, v svetu v nasprotju z dosedaj prevladujočo teorijo se ne sprejemajo optimalne odločitve, ampak sprejemljive odločitve.

.....: ... so pa nesprejemljive, pa se ravno tako sprejemajo, če je to tako.

.....: Lahko še jaz pojasnim? Prvič, državni svet,

to je čisto jasno, če so regije zainteresirane ali karšnekplj lokalne skupnosti širše, imajo več kot polovico predstavnikov. To je v bistvu njihov organ v tem primeru. Oni lahko vse uveljavijo z 'grožnjo', nato pa tudi z uveljavitvijo referendum. Vsak interes, čim ga mi gremo opredeljevati, neke njihove interese zožimo stvar.

.....: Ampak poglejte, deklarirati interes, ali ga uveljaviti, je nekaj drugega. Kajti jaz vam pravim, da ne glede na to, če ima ta zbor suspenzivni veto, je še vedno zadeklariran interes, kajti, če bo v državnem zboru vladajoča večina dosti velika, bo (.....) ampak, seveda zdaj ne bomo prišli v ta absurd, da bomo o recimo o prostorskem zakonu, o proračunu, o ne vem čem, razpisovali referendum, vsak mesec, vsaka dva meseca, to so pa že druge skrajnosti. (.....)

Fredsednik dr. FRANCE BUČAR: Jaz bi se vrnil na to, kar je gospod Zabukovec ..... Tista ideja pa ni slaba.

.....: Če dovolite nek kompromis med stališčem gospoda Toplaka in prvim mojim oglašanjem, ko sva najprej rekla, da bi vsem zakonom morali dati soglasje oziroma enakopravno odločanje. Mogoče bi izpostavili eno alineo, da daje soglasje k zakonom, ki zadevajo: zdaj bi se morali pa dogovoriti, verjetno je to proračun, nemara so družbene dejavnosti, okolje, mogoče regionalna ureditev..... (..... to je na hitro, ker to pravico že ima) približno pet, šest stvari. Ampak da da soglasje,

Fredsednik dr. FRANCE BUČAR: To že ima s tem, on ima praktično pravico soglasja na sleherni zakon.

.....: To že drži, ampak mora iti preko referendum in je to funkcionalno zelo (Ne.) On da soglasje ali pa zahteva ponovno obravnavo. Ob ponovni obravnavi državni zbor vztraja in

.....: državni zbor vztraja in državni svet izgubi moč. Če bi pa mogli dati soglasje kot pogoj za sprejem

Predsednik dr. FRANCE BUČAR: Če vam smem povedati, celo francoski, ki naj bi imel večjo težo, ima samo suspenzivni veto.

.....: Saj ameriški tudi, zgornji dom je priznal Slovenijo že gotovo desetkrat. Dejansko ameriški senat, nič ne pomaga, v celem svetu so tako parlamentarni sistemi.

TONE PERŠAK: Jaz se bojim, da ta diskusija v preveliki meri izhaja iz teh dosedanjih nekih predstav o tem, da je možno doseči v družbi soglasje o vsaki stvari in da je treba soglasje dosegati v vsaki stvari. Problem je pa v nečem, če se postavimo v normalno situacijo, ki bo državni zbor, ki upam, da bi kolikor toliko normalno izvoljen, sprejel nek zakon in bo en forum, ki bo imel relativno veliko avtoriteto, zato, ker bodo to neki 'elitni predstavniki' nekih dejavnosti in regij not, če bo ta forum to odločitev problematiziral in jo bo še enkrat dal v razpravo in zahteval večjo večino kot je bila prvič sprejeta, si težko predstavljam, da bi državni zbor zdaj kar tako trmasto rekel: 'Kar smo rekli, smo rekli', da ne bi res legitimiral svoje odločitve. Moramo si predstavljati, da bomo prišli v neko normalno situacijo, v kateri bodo stvari kolikor toliko normalno funkcionirale. Ne pa način izsiljevanja, morali bi se pa le otresti malo tega fantoma, da je za vse stvari treba imeti družbeni konsenz, tako rekoč stoo odstotni. Tega ni, ta konsenz se išče na ključnih zadevah, kot so: ustava, kot so neke take zelo globalne spremembe, ki uvajajo globalne spremembe. Drugače se pa zakoni, pogledajte, da bom spet apostrofiral tisto znano situacijo; Američani so šli v vojno z Vietnamom s 50 proti 49 glasovi, pa ni noben postavljaj problema, da je to kaj narobe s tako odločitvijo.

.....: Saj ravno v tem je ta problem, da res ni potrebno, da v vseh stvareh dosežemo konsenz, ampak je pa zelo pomembno, da v nekaterih in v tistih nekaterih, ki bi spadale v regionalno pristojnost, za tiste pa bi morali ti biti. Zdaj pa mi predpostavljamo tukaj, da damo državnemu svetu o vsem, da lahko ali o ničemer.

TONE PERŠAK: ..... konteksta, lahko da suspenzivni veto in če državni svet ne upošteva njegovega mnenja, bo pa zagrozil z referendumom.

Predsednik dr. FRANCE BUČAR: Jaz bi prvo samo eno proceduralno vprašanje postavil. Ali je ta diskusija zdaj namenjena, da se tu ponovno odpre vprašanje tega glede na to, da smo se z vašo stranko o teh stvareh že sporazumeli ali je to zdaj problem, da to vprašanje ponovno postavljamo.

.....: Problem je, da se to precizira, da se ga naredi tako, da bo iz njega razvidno, kaj sploh pomeni. Ker zdaj,

da čim imamo to, da daje državno mnenje o zadevah iz svoje, zdaj smo spremenili, neke druge pristojnosti, ni dovolj, predvsem zaradi tega, ker nimamo vzporedno še nekaterih argumentov, ki bi to določali. To je vprašanje.

Predsednik dr. FRANCE BUČAR: To vzamem na znanje, in če to vprašanje postavljate, potem jaz to sejo prekinem in naj gre stvar še enkrat na stranke. Logično, ker drugače je brezpredmetno, da se menimo. Mi smo se o teh stvareh že zmenili, ali smo bolj ali manj zadovoljni, to je druga stvar. O tem smo se zmenili. Če zdaj to vprašanje še enkrat na novo postavljamo, potem moram sejo prekiniti, popolnoma upoštevam vaše stališče, samo prekinjam to sejo in gremo ponovno v stranke. Druge rešitve ne vidim.

.....: (.....) Nehaj, lepo prosim, stalno s to besedo, dobro preberite, saj znamo vsi brati, ne samo nekateri.

Predsednik dr. FRANCE BUČAR: Prosim, besedo ima gospod Šešerko.

Gospod ŠEŠERKO: Jaz se zahvaljujem za besedo. Že skoraj pol ure prosim zanjo, ampak tu je nekaj živahnih diskutantov, ki sploh ne opazijo, da bi tudi drugi ljudje diskutirali za to mizo. (.....) Prosim, da mi ne skačeš v besedo, ker se bom tudi jaz trudil, da tebi ne bom.

Predlagam, da gremo naprej in moram reči, da tudi predlagam, da sprejmemo besedilo oziroma, da ga absolviramo tako, kot je v sedANJI obliki. Zelo ostro pa nasprotujem, da bi kakorkoli spreminjali v tem smislu, da se recimo varstvo okolja postavi kot neko eksplicitno področje, o katerem bi lahko ta zbor enakopravno odločal. Kaj bi to namreč pomenilo za varstvo okolja? To ne bi pomenilo nič koristnega, ampak nekaj zelo problematičnega in škodljivega. Zakaj? Zato, ker bi se ti regionalni interesi, ki so včasih pametni, včasih pa tudi zelo 'zarukani', potem postavili počez definitivno in bi to pomenilo, da bi lahko mi recimo vojaško zakonodajo ekspresno sprejemali v enem zboru in bi šla krasno skozi, ko bi pa prišli z dobrimi predlogi na področju varstva okolja, bi

Gospod ....., nad.: okolja, bi se pa nekdo ne iz drugih razlogov, ampak iz čisto prestižnih, regionalnih spomnil, da bo to ustavil in bi se postavil počez. Zato ni govora, da bi tako to sprejeli. Mislim, da je edino pametno, da gremo s tem tako kot je sedaj.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Hvala lepa. Prosim gospod Pahor.

BORUT PAHOR: Kot nov član komisije, sem neprijetno presenečen, da se na tako pomembni točki ustavne materije načenja temeljna diskusija in odpira temeljne dileme. Vprašanje, ki ga zastavlja Anderlič ni nepomembno vprašanje, samo bil sem prepričan, da ste ga že prediskutirali in znotraj optimalnih opcij to sugerirali kot najbolj ustrezno. Tak koncept tudi sicer sprejemam, ne samo kot član te stranke, ampak tudi kot nekdo, ki je študiral politologijo. Mislim, da je konsistenten in bi med ostalimi argumenti opozoril samo še na enega. Če prav razumem gospod predsednik, bomo vsi, ki imamo volilno pravico, volili člane poslanske zbornice. Toda, ne bomo vsi volili članov državnega sveta. To je eden izmed argumentov, za kaj ne moreta imeti oba enakih pristojnosti in to je prevladujoče pravilo in načelo mandatarstva in suverenosti tudi v drugih bipolarnih parlamentih.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Hvala lepa. Želi še kdo besedo?

Gospod SEKEREŠ: Jaz bi samo glede tega koncepta, ki ga je omenil tudi gospod predsednik, glede 97. člena odnosno sestave državnega sveta, bi pristojne - komisijo namreč bi opozoril, da zastopstvo narodnosti v državnem svetu za narodnosti je vitalnega pomena za nadaljnji razvoj in obstoj narodnosti. Sedanji tekst pa zagotavlja narodnostim poslanska mesta le v poslanskih zbornicah oz. v državnem zboru. Kako je to? Ker verjetno mi v tem konceptu izgubimo veliko.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Gospod Sekereš jaz vas moram - to je sedaj že gospa Pozsonec spraševala - spomniti, da ste delno že dobili odgovor od gospoda Pahorja malo prej. To ni predstavnik prebivalstva na splošno, tudi vsi ne volimo. Volili ga bodo samo tisti, tudi vsi Slovenci ga ne bodo volili, samo skupine, ki so tukaj notri navedene. To se pravi, da to tudi vprašanje narodnosti kot je prebivalstva na splošno, ni odraženo v tem svetu. Zato mislim, da to vprašanje ni relevantno v tej zvezi. S tem niso manjšine v ničemer prikrajšane, če bo recimo v Gospodarski zborici, ko se bo odločilo, da bodo hoteli svoje ... (čisto teoretično govorim) bo slučajno Madžar, bo postavila Madžara.

Gospod SEKEREŠ: Dobro bi bilo, samo nimamo nekih perspektiv, da bi lahko nekdo za narodnosti prišel do tega.

Fredsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Popolnoma enake možnosti kot kateri koli drug. Tukaj niste nič diskriminirani, nič sfavorizirani, tako kot sleherni drug.

Gospod SEKEREŠ: Mene ste prepričali, ampak težava bo v tem, da mi tukaj izgubimo ogromno.

Fredsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Nič ne izgubite, čisto nič, res ne! To vam prav iskreno povem.

Gospod ZAGOŽEN: Ali lahko pomagam? Poglejte, državni svet ima suspenzivni veto. Predstavnik narodnosti v državnem zboru imata pa pravico veta, ne samo suspenzivnega veta, ampak prav pravico veta na zakonskem ... kot gre za interese narodnosti. V 64. členu je naslednji stavek. Torej mislim, da to rešuje vaš problem v celoti.

Gospod DANEU: Če dovolite bi dodal naslednje. Včeraj je gospod Batteli podobno spraševal. Princip zakaj imamo ta državni svet je ta, da so neke družbene skupine, ki tam v državnem zboru niso kot skupine zastopane, so pa tukaj zastopane. Vi ste pa že tam zastopani. Torej na bolj kompetentnem mestu, ker imate tudi kot en poslanec že zakonsko iniciativo npr. Lahko tam defacto po mojem ...

Fredsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Dobro. Ali gremo lahko potem na 101. člen? Prosim - še pripomba na 100. člen? Dobro.

DARJA LAVTIZAR-BEBLER: Ja na 100. člen. Namreč že večkrat sem zasledila, da imate v mislih nek konkreten koncept volitev za ta državni svet. Mi kolikor vem nismo tega še povsem razčistili, ker tukaj se vendarle pojavlja cel kup problemov. Namreč, sprašujem se enostavno tako: izhajajoč iz sedanjega sistema, ki je deležen številnih kritik in upošteva nekatere predstave o tem kako bomo prišli tudi do teh državnih svetnikov, imam občutek, da s tem ne bomo naredili nobenega koraka naprej. Namreč, ravno tako, če poenostavljeno rečem, bodo v združenem delu volili svoje predstavnike v državnem svetu, ravno na to pa je sedaj ogromno kritik. Iz vseh oblastnih in neoblastnih pozicij. Moram reči, da se s tem v bistvu ne strinjam, ker potem ni nobenega koraka naprej. Strinjala bi se s tem, da v teh dejavnostih kandidirajo kandidate, da pa gredo potem vse na neke širše volitve. Tako si to jaz predstavljam. Ali pa denimo, če si predstavljate, da bodo samo delodajalci izvolili svoje predstavnike, delodajalci svoje, drugi po teh dejavnostih spet svoje, bomo v drugem delu, kjer bomo prišli do predstavnikov teh lokalnih interesov, pa imeli najbrž že neke splošne volitve. Ker bodo, če bodo hoteli biti predstavniki lokalnih interesov, bodo verjetno morali biti na terenu izvoljeni. Tako, da se mi zdi, da smo spet neko hibridno zadevo pripeljali v ta bodoči parlament. Po sistemu volitev, po sistemu kako prideš do teh predstavnikov. Oziroma ne vem, dajmo razčistiti to vprašanje, ker je zelo pomembno, kakšna so teoretična izhodišča in neke vizije, kako bomo do teh predstavnikov prišli. Hvala.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Hvala. Delim vašo skrb oz. zaskrbljenost in težo, ampak jaz bi rekel, da je dovolj je dnevu lastna teža. To se pravi poskusimo sedaj najprej to rešiti, saj se popolnoma strinjam, to bo vprašanje posebnega zakona, za katerega nimamo jasne predstave. Samo opozoril sem, da smo dobili vzorec iz Bavarske, njihov predpis njihovega zakona bomo tudi

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Predpis tega zakona bomo tudi vsem članom ustavne komisije razdelili in seveda se bomo morali s temi vprašanji takrat ukvarjat, ker tukaj se sedaj ne moremo.

DARJA LAVTIZAR-BEBLER: Samo še dodatno vprašanje. Zakaj razlika pri volilnem zakonu za en zbor in drug zbor?

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Po drugačnih principih.

DARJA LAVTIZAR-BEBLER: Ne, govorim o dvotretjinski večini. Zakaj za en zbor sprejemanje ... Ali je popravljeno? Za oba dve tretjini vseh poslancev? V redu.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Dobro. Gremo lahko na 101.a člen?

Gospod .....: V zakonu imamo povsod dvotretjinsko večino, pri volilnih sistemih in pri poslovniku za državni zbor, razen tukaj je večina vseh.

Gospod DANEU: Poslovnik je malo manj, večina vseh je samo pri zakonih o volitvah.

Gospod .....: Ampak gledam poslovnik državnega zbora.

Gospod DANEU: Tukaj je pa večina dvotretjinska večina od navzočih - to je pa manj. To ni absolutna dvotretjinska večina, ampak je ...

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Če smatrate, da je tako pomembno, lahko tudi tukaj izenačimo. Dobro.

TONE PERŠAK: Gospod Magajna, dvotretjinska večina je manj kot večina vseh.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Vztrajate? Dobro. Izenačimo.

BORUT PAHOR: Gospod predsednik zakaj lahko sklepa državni svet, če je na seji navzoč? Mislim, da je že nekdo od kolegov prej omenil.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Ja tam lahko. Dobro, 102. člen - prosim.

Gospod ....., nad.: sprejeli, ampak mislim, da bi bolj odražalo to kar želimo doseči. Zlasti nadzor, avtoriteto, ugled, ne v smislu finančne moči, ampak ugled v smislu avtoritete in morale in etike in stabilnosti dežele. Tudi s poudarkom na regionalizem. Ker ta organ bo imel tisti konatacijski in nadzorni organ nad nesposobnostjo strank, da najdejo optimalnejšo rešitev. To je po mojem mnenju tista skrajna modrost, skrajna konsekvencia vodenja državne ....., Hvala.

BORUT FAHOR: Če se ne strinjam z vašim zajedljivim tonom, se pa strinjam z vašimi argumenti, ki ste jih dali. Pristojnosti, ki jih imata oba zbor, posebno državni svet, so take, da jim ne pritiče ime senat, če s senatom računamo na tisto tradicijo, ki jo vi vnašate v to diskusijo. Tako, da moja prejšnja diskusija je pač sentimentalne narave, ne racionalne. Tako, da jaz vendarle mislim, da je ta rešitev dokaj dobra.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Dobro. Hvala lepa. Gospod Zabukovec.

Gospod ZABUKOVEC: Rad bi v kali zatrl razmišljanje, da bi še ta poskus vpliva interesov združenega dela bivšega ali pa bodočega dela kakršno bo zdravstva, šolstva in tako naprej, izničili oz. izrinili iz parlamenta. Mislim gospod Šešerko, da bomo morali le spoznat kje naš beli hlebec zori. Na jablani ali na hrastu. Toliko, da ne bi še naprej. Hvala.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: V redu. Če dovolite, bi šli naprej. Razen, če smatrate, da ... Ali dajemo podporo temu predlogu? V kolikor ne, bi šli naprej. Prosim grem na 102. člen, 103. člen, 104. člen, 105. člen, 106. člen, 107. člen - prosim.

Gospod ....., (razprava iz dvorane). Se opravičujem. Predlog, da bi dodali še, da ima predsednik republike tudi svet za nacionalno varnost.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Vem ta predlog je bil sprožen tudi s strani gospoda Pluta. Mi smo bili mnjenja, da to nekako ne sodi v pristojnosti predsednika republike v tem parlamentarnem konceptu. Ker mi nimamo predsedniškega sistema, imamo strogo parlamentarni sistem, katerega nevšečnosti, ki so zvezane z relativno fluidnostjo, če tako rečem, tega zbora, smo hoteli skorigirat s tem, da smo uvedli konstruktivno nezaupnico. Drugače pa je bilo splošno mnenje, da vztrajamo na izrazito parlamentarnem konceptu. Zato s tega stališča bi bilo to težko, ne da bi apriori hotel zavrniti, ampak ni združljivo s kontekstom.

Gospod ŠEŠERKO: Če je to stališče vseh potem ...

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Gremo naprej. 109. člen - prosim.

Gospod DANEU: Ali dovolite, da nekaj vprašam? Tukaj je moja napaka. Torej ta zadnji odstavek v 107. členu je nekoliko nejasen. Odloča o posamezni zadevi - če bi mi lahko pomagali to opredeliti. To je zadnji odstavek 107. člena. Mnenje o posamezni zadevi je preveč nedorečeno. Če bi mi lahko malo pomagali? Tukaj je vnešeno to, da mora tudi predsednik dati mnenje, če ga državni zbor prosi zanj.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: O posameznem vprašanju, ki mu ga pač postavi.

Gospod DANEU: To ostane torej odprto? Ni treba opredeliti. V redu.

Gospod .....: Ali pa o posamezni zahtevi? Ne.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Dobro. Gospa Lavtižarjeva prosim.

DARJA LAVTIŽAR-BEBLER: Rada bi predlagala, da bi tukaj lahko zavezali predsednika republike, da izreče mnenje samo o stvareh, ki so povezane z vsebino njegovih pooblastil. Ne o nekem vprašanju kar tako. Če gre za obvezo, če je to pravica parlamenta, da od njega zahteva.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Mislim, da ga bo državni zbor vprašal res samo kadar bo šlo za zadevo, kjer bo zainteresiran, da dobi njegovo mnenje. Državni zbor ne bo ... to je pa ... Vprašanje je zelo umestno, samo ... (Smeh.)

.....: v osnovi vse, ker je bilo že prej.

Ivan Bizjak: Meni je zelo žal. Pri tem 102. členu je opomba in bi se morali v zvezi z njo opredeliti. Jaz se strinjam s tem izraženim mnenjem, da je ta omejitev kakor sedaj stoji, se pravi 30 let, brezpredmetna. Jaz se zavzemam, da jo dvignemo na 35 let ali pa da jo črtamo, ker nima nobenega smisla.

Predsednik dr. France Bučar: Vas mo prizadeli s tem gospod Pahor. Če starost ne dvignemo na 35 oziroma 40 let je brezpredmetno. Potem lahko ven vržemo. Tudi ne vem če imamo katerega. Dobro, potem ven vržemo (Cerar: To moramo preveriti.) Če smo za omejitev, potem mora biti omejitev, ki je resna. Marsikateri je že pri 25 letih pameten, nekateri pa pri 50 niso, Saj v Sloveniji pravijo, da če se do 40. leta ne oženiš, se ne boš nikoli.

Rode: Jaz sem zato, da se omejitev let črta, vendar mora prvi del stavka ostati, le državljan Slovenije.

Miro Cerar: Jaz bi samo redakcijsko opozoril v 106. členu. Gospod Vukos ima še 103. člen.

Vukos: Ali je ta z vsemi svojimi močmi na mestu? (Cerar: Pri prisegi)

Predsednik dr. France Bučar: Oh ja, no.

Vukos: Da se črta z vsemi svojimi močmi in deloval za dobrobit Slovenije.

Predsednik dr. France Bučar: To je malo premalo. Saj kakšna ženska še dosedaj ni protestirala.

Miro Cerar: Samo to bi rekel. Pri 106. členu je predsednik vrhovni poveljnik obrambnih sil. Tu je napaka, namesto oboroženih.

Predsednik dr. France Bučar: To je treba pa še razčistiti in razpravljati o tem. Jaz osebno se zavzemam, da gre ta člen ven. V parlamentarnem sistemu moramo doseči stanje, ko so oborožene sile, imajo svoj sestav in svojega vrhovnega poveljnika. V civilnih odnosih itd, kakor je vojska, ureja zadeve Ministrstvo za obrambo, ki mora biti tipično civilna institucija, če pa gre za angažma vojske kot sile s katero razpolaga država, pa odloča o tem samo parlament. Če bomo napovedali vojsko Kitajski, bo to lahko samo sklep skupščine. No, namignoma karikiram. Prosim? (Smeh) Jaz predlagam, da to izpade.

Šešerko: Jaz bi ta predlog podprl, ker se mi zdi smiselno, da je parlament tisti, ki take stvari odloča. Tudi v takem primeru bi bilo dobro, da prvi del stavka ostane: predsednik republike predstavlja Slovenije

Predsednik dr. France Bučar: To je jasno (Cerar: to gre na začetek poglavja) Predsednik republike predstavlja Slovenijo. To gre tja v 102, ja prvi člen tega poglavja.

Darja Lavtižar Bebler: Če to funkcijo vohovnega poveljnika oboroženih sil odvzamemo predsedniku, kar je na nek način logično, ker nimamo predsedniškega sistema je treba rešiti vprašanje, kaj takrat kadar se parlament ne more sestati. Je rešeno?

Predsednik dr. France Bučar: Vse funkcije, ki jih ima parlament, če se ta ne more sestati, preidejo na predsednika,

.....: Mi smo to že razčistili okoli sklanjatve predsednik, uporabljamo moško obliko. Jaz sem dal pripombo, da bi ta citat "prisegam" dopolnili recimo spoštoval. Je bilo veliko takih sugestij, tudi s strani žensk, da bi tu naredili izjemo

Predsednik dr. France Bučar: Ste slišal, spoštoval,

črtica a. Gospa Darja, starostno mejo smo črtali. Je vmesno, da damo v oklepaj a.

Sedaj smo se ustavili pri 108. členu.

.....: Peta pripomba neodvisnih in sicer naj se v prvem odstavku črtajo besede "ali na podlagi posebnega pooblastila državnega zbora". Mislimo, da naj bi se uredbe z zakonsko močjo izdajale samo v primeru izrednega stanja ali vojne in se takrat zbor ne more sestati.

Predsednik dr.France Bučar: Ja v redu, se strinjam. To je logično. Ker tega pooblastila državni zbor enostavno ne sme prenesti in ga ne more. Odrekel bi se svoji ustavni funkciji. Hvala lepa za to pripombo.

109. člen.

Ciril Ribičič: Ni mi jasno, kdo je vrhovni poveljanik

Predsednik dr.France Bučar: Parlament. Resno mislim.

(Ribičič: Jaz tudi resno sprašujem.) Vojska, tudi policija bi se morala osamosvojiti. Vojska ima svoj normalen sestav in svojega operativnega poveljnika. Logično. Kar se tiče odnosov do civilnih oblasti in te stvari, je Ministrstvo za obrambo kot del državne civilne administracije. Kadar gre za uporabo vojske v njeni funkciji obrambe proti grožnjam, je pa odločitev pralamenta. In je to v skladu s pralamentarnim sistemom.

Ciril Ribičič: Jaz tega ne bi osporaval, ampak vrhovnega poveljnika pa ne bi dal niti operativnemu človeku, niti sekretarju za ljudsko obrambo, ampak mora biti ali predsednik republike, lahko tudi predsednik parlamenta. To običajno ni, ampak moram imeti individualnega šefa vojske. Saj imamo toliko izkušenj kako se lahko vojska osamosvoji kadar je bilo osem članov, kaj šele če je teh članov 90.

Predsednik dr.France Bučar: Saj ne gre za komandiranje. Praktično komandiranje...

Ciril Ribičič: Katera je civilna oblast, kateri je vojska podrejena tudi v operativnem smislu, ne samo v. Jaz ne vem, mi to nismo obravnavali.

Predsednik dr.France Bučar: Jaz se spomnem, da je francoski konvent bil tisti, ki je odločal "Allons enfants" itd.

Rode: To je podobno z ameriško ustavo, kjer je parlament odobril intervencijo v Kuvajtu.

Predsednik dr.France Bučar: To je točno, samo komandant je pa vendarle predsednik, ker je ameriška ustava tipična, še več kot predsedniška, to je pravzaprav kopija angleškega kraljevskega sistema.

Ciril Ribičič: Jaz se strinjam, da uporabo vojske lahko predpiše samo parlament. Mimo kongresa ne more iti. Poveljnik, če gremo to spreminjati bi bil za to, mi to nismo imeli pred seboj. Treba je videti kakšne so posledice.

Borut Pahor: Strinjam se z velikim delom vaših argumentov glede konsistentnosti parlamentarne demokracije in nadzora nad oboroženimi silami, vendar se mi zdi, da so tudi na drugi strani nekateri argumnti in predlagam suspenz diskusije o 106. členu, da se vrnemo po ponovnih konzultacijah. Zdi se mi, da je treba to premisliti. to ni tako marginalno vprašanje.

Predsednik dr.France Bučar: Seveda ne.

Šešerko: Jaz bi poskušal Cirila prepričati, da ne bi tega pogrevali in sprejeli tisti sklep, ki je bil prej predlagan, se pravi, da je parlament in da ni izrecno napisano, da je predsednik republike tudi vrhovni poveljnik. Zato ker v tem

namigu, ki si ga ti dal in je na mestu osamosvojitve armade. Ta osamosvojitve armade se običajno zgodi tako v navezavi predsednik republike in armada. To se dogaja v vseh afriških in drugih deželah in tudi v Evropi, recimo sedaj v Jugoslaviji tudi tako. Tisti ostanek predsednika, ki je ostal, je skupaj z armado. Jaz sicer razumem še druge motive, ki so pri tebi zadaj. Predlagam, da iz tega vidika naredimo Slovenijo za parlamentarno državo, ker smo itak že naredili ta umik, s tem ko imamo direktne volitve predsednika republike. Jaz bi osebno predlagal, da tudi od tega odstopimo. Zato ker trenutna situacija v Sloveniji nas preveč zavaja od tega, da se bodo stvari čez nekaj let spremenile in utegne biti čisto druga scena in se utegne zelo pametno izkazati kar sedaj predlam.

Moj predlog je, da se ne bi vračali, ampak da se to vprašanje odpira pozneje, kot vsako drugo vprašanje. Ne bi ga sedaj dali na led in dejali, da pridemo nazaj.

Danijel Starman: Jaz bi nadaljeval to razpravo. Mi smo prej tudi razčističevali tudi kaj v izrednih razmerah. Tako poglavje ostane tako kot je in v izrednih razmerah je predsednik republike, ima to funkcijo. Medtem ko koncept, da je predsednik republike vrhovni komandant izvira iz kraljevskih ureditev, ko je bil on tudi sposoben vojak. Ali bomo mi iskali vedno predsednika republike oziroma kandidata, da je tudi vojaško izobražen. Gre za vprašanje odgovornosti prevzemanja odgovornosti o vojaških zadevah.

zdi se mi, da je tudi to eno od vprašanj, če hočemo imeti parlamentarno demokracijo. Tu mora biti težišče tudi teh vojaških znanosti in strategije, taktike itd.

Predsednik dr. France Bučar: Po mojem mnenju je to tipičen rojalističen relikv, ki je prišel tako avtomatično, brez razmišljanja v ustavo.

Borut Pahor: Samo na nov element, ki ga je vnesel dr. Šešerko. Namreč sugestijo, da bi bilo pametno razmišljati o tem, da se predsednika voli v parlamentu, kar potem spreminja njegove pristojnosti, teža in avtoriteto. Če sprejmemo to sugestijo in damo to na mizo, potem to tudi spreminja diskusijo v 106. členu. Če pa predsednik ostaja voljen neposredno od ljudi, potem se mi zdi vredno še vedno diskutirati o 106. členu.

Tone Peršak. Jaz imam eno vprašanje. TA diskusija me je napotila, da sem šel gledati nazaj določbe o parlamentu. Strinjam se s tem, da je parlament tisti. Če berem določbe o parlamentu se mi zdi, da bi nekje moral biti stavek, ki bi parlamentu dal to pristojnost, da odloča o uporabi teh sil.

zdi se mi, da bi morali imeti en stavek, ki bi ...

Ciril Ribičič: Jaz temu nasprotujem. Prvo kar sem hotel povedati je to, da se lahko krepi vloga skupščine na tem obrambnem področju. Jaz temu ne nasprotujem. Mene moti to, da nas zanaša iz ene skrajnosti v drugo. Mi smo tu imeli zavzemanje na naši koordinaciji dr. Pluta za tisti svet za nacionalno varnost. Na drugi strani imamo nasproten predlog, da se zmanjša in da se izgubi pooblastila na tem področju predsednika republike.

Mislím, da to zelo na hitro, kakorkoli je razmerje sil, nek trenutek, se zato odločimo brez resne analize in brez resne razprave. Jaz ne pravim, da bo moja stranka temu nasprotovala, ampak nasprotujem temu, da se to tako na hitro naredi na podlagi pripombe, ki ne izahaja iz javne razprave in ki ne izhaja iz teh javnih razprav.

Predsednik dr. France Bučar: Jaz nisem hotel v nobenem primeru s preglasovanjem vreč. O vseh stvareh, ki smo se jih zmenili mora biti konsenz.

Borut Pahor: Spoštovani predsednik. Sedaj, če stehtamo argumente, ki so bili rečeni okoli polemike v zvezi s 106. členom se mi zdi, da so vendarle prevladali tisti, ki govorijo, da bi predsednik obdržal funkcijo vrhovnega poveljnika oboroženih sil, je neposredno izvoljen od ljudi. Morda se zdi vaša sugestija oziroma vaš premislek o reliktu na mestu, vendar se mi zdi, da mora ostati referenca v sistemu oblasti, ki na enem mestu vendarle prevzame odgovornost, da v zadnji instanci odloči o nekaterih spornih odločitvah.

.....: Če dovolite. Jaz mislim, da gre tu za dve različni vprašanji. Lahko povezujemo ali pa ne. Strinjam se, da bi predsednika republike volil parlament. Mislim, da je to dovolj argumentov, ki jih ne bi bilo treba naštevati. Na drugi strani pa seveda funkcija, ena najpomembnejših funkcij, da je predsednik parlamenta istočasno tudi vrhovni poveljnik je treba absolutno ločiti od tega.

Tako da predlagam, da bi se ta stvar tu omejila, predvsem kar zadeva vrhovnega poveljnika drugače. Vrhovni poveljnik zame

.....: poveljnik zame je parlament. Operativno pa seveda ima operativca.

Predsednik dr. FRANCE BUČAR: Gospod Šešerko.

Gospod ŠEŠERKO: Jaz bi za Cirila povedal to, da sem jaz prej predlagal to, da bi predsednik imel ta svet na nacionalno varnost, ker ne vidim tu jasne povezave ali pa izključevanja in podpiram ta predlog, do katerega smo zdaj prišli, da pri parlamentu piše, da on odloča o uporabi oboroženih sil, kar je logično in civilizacijsko, da parlament odloča. Medtem ko predsednik Republike ima v vseh teh vprašanjih v nekem smislu glavno besedo kot individuuum in si lahko predstavljam, da on ima ta svet nacionalne varnosti ali karkoli je, da mu svetuje, kakšen predlog bo dal parlamentu, ker parlament bo tako, če bo odločal o uporabi oboroženih sil, se obrnil na neko instanco, ki mu bo povedala in to je lahko predsednik republike, ki mu lahko v takem primeru reče, da uporabi ali ne uporabi in to lahko da veliko težo. Tako, da mislim, da se te stvari ne izključujejo.

.....: Jaz v vsakem primeru mislim, da ne bi bilo potrebno ponovno načenjati diskusijo, ali predsednika volimo v parlamentu ali neposredno. Zavzemam se, da je tako kot je napisano in drugo, da po vseh teh premislekih, če ne dobimo kakšnih bolj jasnih argumentov, da tudi pri 106. členu pustimo to zadevo, kajti zdaj šele vidim, da je teren precej spolzek in vidim zelo močno vlogo tudi parlamenta pri tem, kot je zdaj napisano, ne glede na to, če je predsednik vrhovni poveljnik. Če bodo pa kakšni močnejši argumenti, tudi Darja je nekaj pridobivala in nekateri drugi, potem sem se pa pripravljen naprej pogovarjati, ampak, da bi pa zdaj barantali s tem, ali bo ali ne, pa mislim, da ni na mestu.

Predsednik dr. FRANCE BUČAR: Gospod Peršak ima besedo.

TONE PERŠAK: Jaz pa moram reči, da glede na to, kako imamo mi zdaj postavljen sistem, vidim v bistvu neskladje, pa ne gre zdaj za problem poveljnik oboroženih sil ali ne. Ampak gre za to, da je pred tem predsednik postavljen izrazito kot protokolarna funkcija, na enem področju ima pa tako rekoč popolno pravnomočje. Lahko popolnoma samohotno odloča o uporabi oboroženih sil, ukazuje, daje ukaze tem oboroženim silam, tako da ne da bi bil, o tekstu seveda govorim, vezan na kakršnekoli omejitve. In zato se strinjam s tem, da pristojnost dobi parlament, kajti, če bi jo imel ta, je logično, da bi tudi na nekih drugih področjih potem večje kompetence. Tukaj pa to dobesedno štrli iz sistema. Zato mislim, da je prav, da to gre na parlament in sicer, da gre tako, da se prvemu odstavku 94. člena, ki govori zdaj o izrednih razmerah in vsem tem in zraven pripelje vlado, da se na koncu doda stavek k prvemu odstavku 94. člena, da ne veže tega na vlado, da se doda stavek: 'O uporabi oboroženih sil odloča državni zbor', nakar je pa odstavek, ki pa vpelje noter predsednika, ki pravi: 'Kadar se državni zbor ne more sestati, odloči o tem, kar govori prvi odstavek, predsednik

republike itn. Se mi zdi, da je to konsistentno, ker je drugače ta avtonomija vojske s tisto določbo 106. člena pravzaprav postavljena vojska na nek način izven sistema.

Predsednik dr. FRANCE BUČAR: Gospod Rode, prosim.

Gospod RODE: Imel bi najprej en kratek odgovor gospodu Anderliču. Njegov argument je bil pravzaprav samo ta, če je tako napisano, naj ne spreminjamo potem. Potem lahko to sprejmemo in gremo domov. Tako, da je vseeno tukaj odprta debata oziroma razprava o tem, ali je predsednik voljen na neposrednih ali pa direktno v parlamentu, le na mestu in mislim, da po diskusiji še vedno ni povsem jasno.

Opozoril bi še na nekaj. Se strinjam z gospodom Peršakom, ki pravi, da ta vrhovni poveljnik, jaz si ga predstavljam, vrhovnega poveljnika kot tistega, ki o neki stvari strokovno odloča. To se pravi, vrhovni poveljnik vojske je zame maršal, general, pač tista najvišja funkcija. In se potem vtika v vodenje neke obrambe ali vojne. Tako, da jaz mislim, da to funkcijo bi bilo treba nujno dati na parlament za odločanje o vojni ali obrambi oziroma vodenje je pa čisto nekaj drugega zame.

Predsednik dr. FRANCE BUČAR: Gospod Zabukovec ima besedo.

Gospod ZABUKOVEC: Verjetno te besede držijo s tem, da imam nek pomislek pri drugem odstavku 94. člena. Ali je primeren predsednik republike v tem primeru, kadar se državni zbor ne more sestati ali je to predsednik državnega zbora, če vlečemo to naprej. Kar pa zadeva vprašanje volitev predsednika republike, ki je bilo tudi sproženo, pa seveda mislim, da je primerneje tako kot je zdaj urejeno, neposredne volitve. Hvala.

Predsednik dr. FRANCE BUČAR: Gospod Ribičič ima besedo.

CIRIL RIBIČIČ: Zdaj to najprej okrog neposrednih volitev predsednika republike. Mi smo imeli dve varianti v osnutku. Imeli smo javno razpravo.

.....: v javni razpravi je bilo absolutno, jaz bi rekel tako na pamet, 80 % proti 20 % ali pa 80 % za neposredne volitve, mogoče 5 % proti in 15 % vzdržanih. Približno to je razmerje pripomb, ki jih dobivamo iz zagovarjanja posrednih volitev. Naknadno je prišlo na podlagi, kot sem jaz informiran, ene od strank v okviru Demosa, da se je ta dilema odprla, ki smo jo resno nekajkrat obravnavali, ali bi šli na posredne volitve v parlamentu. Javnomenjske ankete še vedno kažejo, da so neposredne volitve ljudem blizu in da želijo imeti predsednika republike izvoljenega na neposrednih volitvah. Dejstvo je, da je ustava zamišljena tako, da je on neposredno izvoljen, pristojnosti ima pa minimalne, ker predsedniški sistem bi uvedli, če bi imeli neposredne volitve, pa velike pristojnosti in delitev oblasti v tem smislu, da izvršno oblast nosi predsednik republike, ne pa vlada, ki ima zaupnico v parlamentu. Tako, da iz tega vidika imamo mi v bistvu skoraj razlaščenega predsednika republike. Predsednik republike, ki na nobenem področju, vključno s področjem obrambe, nima nobenih odločilnih vsebinskih pristojnosti ter vpliva na urejanje stvari, ampak je to stvar parlamenta na podlagi predlogov vlade. Mi smo to večkrat diskutirali, seveda zdaj lahko odpremo in gremo na posredne volitve, samo potem namesto ugovora manjšine bomo imeli pač ugovor večine. Moja stranka je zavzela glede tega stališče in ne vidi argumentov, da bi od tega odstopili in se sklicuje na podporo javnega mnenja. Mi to lahko ponovno odpremo, ampak moramo vedeti, da o tem diskutiramo četrtič ali petič. Možno je seveda tudi iti na posredne volitve, samo jaz ne vidim nobene možnosti, da bi se doseglo soglasje v tem. Ne verjamem, da se da za to dobiti tretjina glasov, dve tretjini pa garantiram, da se ne da dobiti. Sem za to, da se še naprej razmišlja v smeri okrepitve skupščine. Mi smo po osnutku vrgli ven ta svet za varnost, še eno telo je bilo predvideno in vse tiste stvari, za katere smo mislili, da bi lahko spominjali na predsedniški sistem, so izpadle. Obdržali smo neposredne volitve in zelo male pristojnosti predsednika. Če na področju obrambe, o odločitvi, kdaj se začne vojna, kdo lahko uporabi itn., je možno še kaj okrepiti vlogo skupščine. Jaz sem za to, da se okrepi, ne bi pa to povezoval s tem, kdo poveljuje oboroženim silam v vojni, ko nastane. Seveda je možno stvar izpeljati na ta način, ker moramo imeti individualnega tistegam, ki vodi. Najbrž ne moremo imeti tukaj 90 članski organ, ki bo vodil, ki se niti sestati ne bo mogel. Spomnim se, kako je bilo med intervencijo, kdo in na kakšen način je te stvari koordiniral in povezoval. Seveda je možno dati to predsedniku državnega zbora. Potem ga bomo izbirali po drugačnih kriterijih in to je na nek drug način se zaobide to in poskuša predsedniku republike vzeti tisto minimalno, kar bi lahko imel in to prenesti na funkcionarja parlamenta v imenu parlamentarnega oziroma skupščinskega sistema, ker to je pa potem že več kot parlamentarni sistem. Ker v parlamentarnem sistemu je normalno, da ima šef države nekatere ingerence do vojske, do vlade, medtem ko to, kar tukaj gradimo, je skupščinski sistem po vzoru na švicarski sistem, če se nasprotuje predsedniku republike kot šefu države nekatere osnovne stvari. Skratka, jaz sem za kombinacijo, da ostane predsednik republike, ki je

neposredno izvoljen, ki je vrhovni poveljnik oboroženih sil. Da se pa vidi in onemogoči kakršnakoli možnost samovolje predsednika republike o odločanju o bistvenih zadevah. Vem, da recimo predaje ne more nihče imeti, da začetka vojne ne more sam odločati predsednik republike, skratka te manipulacije niso možne. O tem, kako se je pa pri nas vojska osamosvojila, so pa lahko različni pogledi. Jaz sem razumel tako, ko je razmerje v predsedstvu bilo za vojsko neugodno, je rekla vojska, da ne bo spoštovala predsednika republike, Predsedstva SFRJ in se je osamosvojila in takrat, ko pride spet do stališč, ki ustrezajo, je spet vtis, da odloča Predsedstvo, v bistvu pa odloča vojska, ki posluša samo tiste odločitve, ki se ji zdijo. Skratka, da se zaobiti to funkcijo predsednika republike tudi na ta način, da se to prenese na parlament, samo potem se res odpira vprašanje smisla, da imamo predsednika republike. Potem moramo iti na čisti švicarski skupščinski sistem, kjer je šef države istočasno šef parlamenta. Se pravi nek republiški svet, ki vodi skupščino, ki je vlada in ki ima istočasno tudi funkcijo šefa države, ki ga posebej ne volimo. Jaz bi opozoril, da celo tam, kjer v parlamentu volijo predsednika republike kot v sosednji Hrvaški, celo tam niso sporne določbe. Jaz mislim, da so celo preširoke, ki mu omogočajo njegove ingerence, nasprotno vojski.

Predsednik dr. FRANCE BUČAR: Če lahko jaz ka-
pripomorem h krajšanju te razprave, bi poudaril naslednje. Mi smo
sme zmenili, da o tistih stvareh, kjer

Predsedujoči dr. FRANCE BUCAR, nad.: Tistih stvari, kjer smo prišli v strankah do soglasja, da jih ponovno ne odpiramo, ker smo se o njih že dogovorili, torej moram pritrditi gospodu Ribičiču in tega vprašanja ponovno ne bi odpiral. Če hočemo biti dosledni temu stališču, moramo tudi na tem primeru to spoštovati, drugače pa lahko ponovno odpremo vsa vprašanja. Torej zato bi dejansko plediral za to, da tega vprašanja ponovno ne načenjamo, zato ker hočemo ostati zvesti načelu, ki smo ga kot izhodišče sprejeli. To se pravi, da vprašanj o katerih smo se že sporazumeli, ne odpiramo ponovno. Prosim besedo ima gospod Pahor.

BORUT PAHOR: To vaše stališče gospod predsednik je oportuno, morda celo vodi k uspešnemu dogovoru o predlogu ustave, vendar bi bilo le dobro - zaradi občutka vseh nas - da pridemo do rešitev, za katere se nam zdi, da so prave rešitve. Ne samo rešitve iz oportunisti. Sedaj ne vem, če bom - Ciril, če poslušáš - govoril stališče naše stranke, samo zdi se mi, da zaradi argumentov, ki si jih ti dal, da bi bilo tukaj vredno ponovno razmišljat o tem kar je predlagala stranka zelenih. Namreč, da ima predsednik tudi, med ostalimi pristojnostmi, vodenje sveta za nacionalno varnost. Zato vračam v diskusijo, zaradi argumentov, ki si jih ti navajal.

dr. CIRIL RIBIČIČ: Problem je, da se krepi v tej vlogi. Tukaj se mu hoče vzeti funkcijo vrhovnega poveljnika, ki ga želi s to funkcijo vrhovnega poveljnika okrepit. Mislim, da gre to v različnih dveh smereh. (Govori iz dvorane.)

Predsedujoči dr. FRANCE BUCAR: Prosim, če smem še enkrat pledirat? Takoj potem vam vrnem besedo. To kar smo se zmenili ostane nedotakljivo. Plediram ponovno na to. Ker drugače lahko odpiramo vsa vprašanja popolnoma na novo. Prosim gospoda, da se strinjata s temi stališči, ki sem jih povedal. Torej gospod Pahor se odpoveduje besedi, gospod Šešerko prosim.

Gospod ŠEŠERKO: Tudi jaz se strinjam s takim stališčem, ker edino tako lahko do ustave pridemo, čeprav se utegne potem mogoče pri splavu dokončno zaplesti in je ne bomo imeli kar tako. Ampak bodimo kooperativni. Vprašal bi gospoda Ribičiča, ali on ne bi pristal, da tam kjer se lahko dogovorimo za neko spremembo in kjer gre stvar v tisto smer, ki jo tudi ti podpiraš, da to sprejememo in sicer, da napišemo pri kompetencah parlamenta, da je parlament tisti, ki odloča o uporabi oboroženih sil?

DARJA LAVTIZAR-BEGLER: Če sem prav razumela, smo se sedaj končno spet povrnili na izhodišče, to se pravi, da predsednik republike je tudi vrhovni komandant oboroženih oz. obrambnih sil? Ker nas skrbi, da ne bi imel prevelikih pooblastil oz. kompetenc, podpiram stališče zelenih, da naj bi tudi imel svet nacionalne varnosti. Zaradi tega, ker tudi iz izhodišč oz. iz prakse zadnje vojne v Sloveniji, je bilo očitno, da je predsednik imel poleg svojega predsedstva zraven tudi še ministra za obrambo, tudi še druge, ki se s tem ukvarjajo in bi bilo zelo logično, da bi predsednik republike imel v tem svetu nacionalne

varnosti ministra za obrambo, predsednika komisije skupščinske za obrambne zadeve in še kakšne strokovnjake za te zadeve. To se mi zdi na nek način logično.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Če smem takoj replicirati? Ta svet za obrambo, katerega član sem tudi sam, mislim, da ne izdajam nobenih uradnih tajnosti, če povem, da je ravno dosedanja praksa - imeli smo že dve seji - me je prepričala, da to absolutno spada v parlament. Kajti ta načela, ki smo jih sedaj sprejeli, so izrazito nevojaška, neobrambna, ker posegajo bistveno k vprašanju državne varnosti. Vprašanje državne varnosti ni samo vprašanje vojske, ampak je vprašanje splošnega zadovoljstva, socialnih razmer in vsega tega in to je tipična pristojnost parlamenta. Zato mislim, da tega ne bi podpiral.

Gospod ZAGOŽEN: Torej sem za to, da ne odpiramo preveč novih vprašanj. Razumem pa, da smo se pa soglasno sporazumeli o tem, da se 94. člen dopolni s tem, da o uporabi oboroženih sil odloči parlament. Hvala.

STONE PERŠAK: Točno to sem hotel povedat.

IVAN BIZJAK: Tudi jaz se odpovedujem besedi. Ker ste že vi replicirali.

Gospod DANEU: To se pravi 94. člen dopolnimo z besedilom: "da odloča državni zbor, če se pa ne more sestati, pa predsednik republike". Oprostite še na nekaj bi opozoril. Mi moramo govoriti o besedilu o obrambnih silah, če smo načelni. O obrambnih - ali je tako v redu? Samo zaradi besede.

Razprava.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: 106. člen pa zaenkrat ostane tako kot je. Dobro. Gremo naprej. Prosim za vašo pozornost. 109. člen. Gremo na vlado, to je 110. člen. 111. člen, 111. a člen, 112. člen - aktualni člen, 112. a člen - prosim.

IVAN BIZJAK: Pri 112. a členu je postavljeno vprašanje, ki se tudi meni zastavlja. Pa še nekaj je, namreč o zaslišanju pred komisijami.

IVAN BIZJAK, nad.: pred komisijami.

Predsedujoči dr. FRANCE BUCAR: Ne, kar v ednini "pristojni komisiji". Tole pa ven.

IVAN BIZJAK: Dobro, to je ena komisija, ker če bi sicer ... to pomeni, da mora državni zbor konstituirat čuda nekih teles preden sploh .....

Predsedujoči dr. FRANCE BUCAR: Dobro. 112. člen. Samo opozarjam, da pri 112. členu vprašanje nezaupnice, kot je tukaj, je konstatiranje nezaupnica. 113. člen - prosim.

TONE PERSAK: Prvi stavek (govori iz dvorane) govori o tem, da vlada lahko kadar koli zahteva glasovanje o zaupnici.

Predsedujoči dr. FRANCE BUCAR: Ja to je sedaj drugače.

TONE PERSAK: Sprašujem ali je to dobro, da kar tako, brez nekega konkretnega povoda lahko vlada zahteva glasovanje o zaupnici.

Predsedujoči dr. FRANCE BUCAR: Ena normalna vlada ne bo kar tako tega delala. Čakajte no, mi delamo ustavo za normalne razmere in normalen parlament. Tudi zakone pišemo za normalne državljane. Imamo pa tudi nekaj takih, ki odstopajo od tega vzorca. (Smeh.) Nič nisem rekel v katero smer.

114. člen - prosim gospod Zabukovec.

Gospod ZABUKOVEC: Mislil sem, da sem ujel misli gospoda Peršaka. Namreč, če ne opredelimo pomembnih zadev pri katerih ima vlada to možnost nezaupnice, se lahko zgodi, da bo to neke vrste pritisk na državni zbor. V neko navado bo prišlo tudi pri manj pomembnih zadevah. Sedaj, če imate tudi drugi ta pomislek, potem bi kazalo mogoče dopolniti katere so tiste zadeve, kako se lahko vložijo. Ali pa pustimo tako kot je?

Predsedujoči dr. FRANCE BUCAR: Lahko, to ne izključuje - pardon - možnosti, da mi s poslovníkom, ki se sprejema z dvotretjinsko večino, te stvari bolj natančno specificiramo. Načeloma tu lahko predsednik vlade predloži glasovanje o zaupnici vladi. Sedaj pa lahko mi povemo v kakšnih okoliščinah in kako. Gospod Ribičič prosim.

dr. CIRIL RIBIČIČ: Torej ta pravica, da lahko predsednik vlade veče vprašanje zaupnice na konkretno vprašanje, sprejem take ali drugačne odločitve, se mi ne zdi sporno. To se mi zdi, da je že doslej bilo. Sporno je to prvo, da lahko predloži glasovanje o zaupnici kadar hoče. Samo situacija je sedaj tukaj nova, drugačna. Parlament ne bo mogel sprožiti vprašanja zaupnice razen na ta način, da izvoli novega predsednika vlade. To se pravi, da nima možnosti, da ti na dnevni red vprašanja zaupnice, to se pravi ne more prisiliti predsednika vlade, da se glasuje o zaupnici. To se pravi, kadar se pa on sam

odloči, da predloži glasovanje o zaupnici, ker misli, da je situacija takšna, da nima potrebne podpore in ne more delovati, je to pač njegov riziko v katerega gre. Če pa to veže na poseben akt, je pa to dodaten riziko. Ker v razvitem parlamentarizmu to, da bo vlado treba zamenjat, če zakon ne bo sprejet, ni tako močan argument, da bi potem zakon avtomatično sprejeli. Tako, da jaz za to obliko pritiska sem, ker je posledica tega, če pritisk ne uspe, je pač odstop vlade in je to veliki riziko tako, da jaz nimam pomislekov.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Tudi jaz mislim, da je tako v redu.

Gospod DANEU: Samo nekaj bi vprašal. Če pride do tega, da se postavi vprašanje zaupnice, ali se mora recimo, da ni potrjena zaupnica, ali morajo potem izvoliti novega predsednika vlade po 112. členu, ali ne? Ali je to dovolj nedvoumno napisano?

Razprava.

Gospod DANEU: Namreč, ker piše, da mora državni zbor v 30. dneh izvoliti novega predsednika vlade. Sedaj pa kako? V prejšnjem členu imamo napisano kako se novega voli. Ali je to z navadno večino?

IVAN BIZJAK: Opravi se volitve predsednika vlade.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Logično.

dr. CIRIL RIBIČIČ: ..... do 111. člena, to ne bi bilo

...
TONE PERŠAK: Vem, da sem siten, ampak glede na to, da me gospa prepričuje, da je to že izkonzultirano, moram povedat, da po moje ni dobro, da piše "lahko predloži glasovanje". Ker predložiš neko stvar, nek papir, nekaj drugega. Po moje bi bilo bolje "predlaga" ali pa "zahteva" glasovanje. Ne more ga predložiti.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Seveda, predlaga. Jaz bi rekel zahteva. On lahko zahteva.

Predsednik dr. France Bučar: 114. člen. 115. člen. 116. člen. To se gre sedaj Oketo v Italiji. Prosim, gospod Starman.

Danijel Starman: Pri 117. členu pri interpelaciji imamo dve situaciji. Eno, da se zahteva razprava o delu valde, drugo o posameznem ministru. V drugem odstavku imamo pa sankcije samo zoper ministra. Kaj pa če pri interpelaciji o delu vlade ugotovijo, da delo vlade ni v redu. (Peršak: Se vrnejo pa na 111. člen) Iz tega izhaja, da samo posameznega ministra razreši. (Cerar: Vprašanje nezaupnice je urejeno po drugem členu) Vprašanje je, ali je to razumljivo iz tega člena ali ne. To je moje pravno tehnično.

Predsednik dr. France Bučar: Ja ne. To je konstruktivna nezaupnica, drugače ne gre. Ni mogoče sedaj reči, (Cerar: Interpelacija je mišljena na ministre. Lahko enega dva, teoretično pa vse, ne pa vlado kot tako.) Posameznemu ministru bodo rekli, vse skupaj ga vlada biksa.

Ciril Ribičič: In kako je bila prej formulacija. Je bila boljša ali slabša. Tu je nekaj popravljen. Vse so slabše, za tiste, ki so pisali. Ga mora državni zbor razrešiti. Tu je že bila izrečena nezaupnica posameznemu ministru. Že izglasovana, z večino glasov. Sedaj ga mora državni zbor razrešiti. Posledica bi moral biti, da se sproži zamenjava. Piše, kot da je treba še enkrat glasovati o rešitvi.

Predsednik dr. France Bučar: ga državni zbor razreši. Recimo, sem mislil primerjati, pa sem se nitro ugriznil v jezik. Prehajamo na 118. člen. Ali imamo kje posebej določeno, da vlado ureja zakon? Imamo.

.....: Še 117. Sedaj se postavlja pravno vprašanje. Glasujemo o nezaupnici. S tem je že razrešen, ker čeno se postavi vprašanje, ga državni zbor razreši. Ali moramo še kaj storiti. S tem ko smo glasovali o tem ali mu zaupamo ali ne, je on razrešen.

Predsednik dr. France Bučar: Vendarle mora .... (Cerar: Mi lahko izrečemo nezaupnico on pa dela naprej, ker ni drugega ministra.) 118. člen prosim. 119. člen. 120. člen. (Cerar: Veste kaj, ali sploh ima smisel to napisati) Imate prav, ja. Eno vprašanje pri 120. členu. Sedaj imamo: zaposlitev v upravnih službah je mogoče na temelju natečaja, razen v primerih, ki jih določa zakon. Torej gre za vprašanje ali rečemo na temelju javnega natečaja. Če ni javni natečaj ..... (Cerar: Tajnega uradnega lista tudi ni bilo.) Boljše je javnega, kar je lahko interni.

Obramba države, 121. člen. To je člen, ki smo ga preneli na zahtevo Liberalno demokratske stranke iz prejšnjega dela v ta del.

Tone Anderlič: To mislim, da je urejeno, aipak ta prvi odstavek bi nekako bolje definiral, če bi glasil: Obramba države je za državljana obvezna v mejah in na način, ki ga določi zakon. Ker ta dolžan je sodelovati, je bolj tako. Ker je to državljanska dolžnost. Obramba države je za državljana obvezna v mejah in na način, ki ga določi zakon.

Predsednik dr. France Bučar: Imate občutek, da je to vsebinsko drugače, kot je tu. Jaz nimam nič proti vašemu ..... Tu nisem slavist.

Miro Cerar: Razlika med dolžnostjo in obvezo je ta, da je obveza objektivni pogled z vidika države. Država nalaga obvezo, dolžnost je pa nekaj kar ima potem posameznik. V bistu je to ista stvar z različnih zornih kotov. Odvisno je od tehničnega

pristopa. Sliši se pa drugače, to je pa res.

Tone Anderlič: če sem jaz dolžan sodelovati, lahko gledam čez cesto in sodelujem in si mislim svoje.

Predsednik dr.France Bučar: Vas bo kaplar, ne boste. Jaz v vašem predlogu ne vidim razlike. Zabeležimo in če bodo slavisti mnjenja, da je vaša dikcija bolj sprejemljiva in da bolj ustreza namenu, potem bi to prepustil odločitvi slavistov, če gre za vsebinsko enako stvar. Če bo ta vsebina zajeta. SE strinjate s tem gospod Anderlič? (Cerar: mogoče bi pa še državljanke dali notri) Dej, dej, dej, Dejto no.

121. člen.

.....: To je šesta pripomba neodvisnih in sicer se nanaša na dvotretjinsko sprejemanje zakona, ki ureja obrambo. Da utemeljim zakaj. Vemo, da je bilo precej diskusij okoli vojske in da smo rekli, da to je ustavna materija. Potem smo se odločili za tako varianto, da sicer odpustimo možnost širšega ali ožjega urejanja, večjega ali manjšega. Vsekakor je to zelo pomembna materija in mislimo, da bi bilo treba doseči dvotretjinsko večino, kot pri drugih najpomembnejših zadevah. Hvala lepa.

Predsednik dr.France Bučar: Mi smo se postavili na stališče, da vse najbolj kočljive zadeve, ki zadevajo širše soglasje prevlino na referendum. Jaz v načelu ne ugovarjam

Predsednik DR. FRANCE BUČAR: Ne ugovarjam vašemu stališču, ker smatram, da to je taka tehtna zadeva. Glede na ...

TONE ANDERLIČ: .. jaz pa ga podpiram .....

Predsednik DR. FRANCE BUČAR: .... tudi jaz nimam nič proti. Samo glede na to, da smo skušali doseči to, da bo parlament gladko deloval, pri zadevah, ki pa so širše kot vprašanje navadne večine. Naj pa gre na referendum. To je bilo načelno izhodišče za ureditev stvari takega značaja v tej ustavi. Čeprav pravim, se strinjam, da je to eden izmed tistih zakonov, ki zahtevajo prav poseben tretma. Gospod Ribičič.

CIRIL RIBIČIČ: No ta argument sprejemam, ker zdaj 1/3 poslancev bo lahko sprožila referendum. Ampak argument, ki pa govori za ta predlog, da bi tukaj vendarle le bila 2/3 večina, dodatni pa je ta, da smo mi v bistvu tudi pustili precej odprto to zadevo. Da govorimo o obrambi države, da nismo ... kaj vojska je in kako deluje, stvar je bolj odprta, kot bi bilo bolj normalno in zato je sprejemanje tega zakona tisto, kjer bi bilo dobro .... se strinjam, da se to zakomplicira tudi na ta način, da če tretjina ne bo zadovoljnih, če opozicija ne bo zadovoljna, bo sprožila referendum se mi zdi, da pri tem bi bilo bolje, če bi usmerila ustava na iskanje konsenza, glede tako pomembnega vprašanja kot je obramba. Res pa je, da ta argument, ki ga navajam velja za prvi zakon. Se mi zdi, da ko se bo zakon pisal pri tako odprtih vprašanjih in tako različnih obcijah, kjer smo mi tukaj na eni strani napisali, mir in nenasilje, je jasno povedano, da bomo imeli oborožene sile, so stvari tako odprte, da so tako različne možne rešitve, da bi bilo dobro usmerjati na višjo stopnjo konsenza.

Predsednik DR. FRANCE BUČAR: Saj pravim, s temi argumenti se strinjam, prav referendum bi bil zame najboljša oblika. Ali bomo imeli vojaško suknjo ali ne, to pa ni samo vprašanje parlamentarcev, da se bomo zmišljevali, to naj kar ljudje ki jih prizadeva odločijo. Najboljše za mene. Potem si jaz lahko upam zagovarjati stališče.

ZABUKOVEC: Jaz se opravičujem, da še enkrat posežem. Ampak razmišljal sem takole. Zdajle so hudo nemirni časi in bo nemara ta zadeva prehodno urejena. V tem primeru bi nemara z 2/3 večino začasno uredili. Ko bo pa se zadeva umirila okrog nas, bomo pa en trdnjši, trajnejši sistem obrambe postavljali. Takrat se bo pa nemara treba odločiti z referendumom. Tako da ni izključen referendum, ampak ta 2/3 večina je varovalka, da se tudi v prehodnem obdobju dokaj hitro in elastično postavi nek sistem, pa vendarle z določeno kvalificirano večino. Hvala.

Predsednik DR. FRANCE BUČAR: Ja, prosim.

DARJA LAVTIZAR-BEBLER: Jaz podpiram gospoda Zabukovca, mislim, da dejansko referendum sploh ni izključen, ampak gre za

zelo pomembne stvari in pravzaprav ne gre za to, ali bomo na referendum dali vprašanje ali bodo fantje imeli vojaško suknjo ali ne. Gre za vrsto obseg in organizacijo obrambe. To so zelo pomembne sestavine in mislim, da je dejansko to zadeva, o kateri bi kazalo 2/3-večino, ko se sprejema zakone.

Predsednik DR. FRANCE BUČAR: Dobro. Se strinjamo s tem? Kakšno je splošno mnenje? (vsi govorijo povprek) Torej 2/3 navzočih, s tem referendum kljub temu ni izključen!

MIRO CERAR: Torej ureja zakon, ki se sprejema z 2/3 večino navzočih poslancev. To je v prvem odstavku dodano.

Predsednik DR. FRANCE BUČAR: Dobro. 123. člen ... to je druga stvar. Prosim.

TONE PERŠAK: Oprostite, pri 121.a členu tretji odstavek. Če mi beremo ta člen v kontekstu ostalih členov izgleda, kot da si bo država zagotovila varnost z mirovno politiko, kulturo .... kar seveda logično ne drži. Jaz ne nasprotujem temu, da to politiko vodi država, ampak potem ne rečimo, da se s tem zagotavlja varnost, recimo, da izhaja iz te politike, pri zagotavljanju varnosti.

Predsednik DR. FRANCE BUČAR: Torej jaz sem osebno za to, da se to ven vrže, to je čista deklaracija, krasnega značaja pomeni 1. člen. Saj pravim, da se lepo sliši ..

TONE PERŠAK: ... ampak ali lahko preformuliramo, da bo bolj logično in smiselno .....

TONE PERŠAK: (nad.) pri zagotavljanju varnosti države izhaja iz mirovne politike, ... kulture, miru in nenasilja.

Predsednik DR. FRANCE BUČAR: Dobro. 123. člen. Prosim.

.....: Stara dikcija je bila vedno, da so sodniki vezani samo na ustavo in zakon. Zakaj samo na ustavo. Zato, da podzakonske akte v bistvu sodstvo lahko v konkretnem primeru kontrolira. In ugotavlja ali so v skladu in direktno zakonu uporabljaja. Mi, tukaj izhajamo o opombi s tega, da se upošteva tudi druge dejavnike. In zato naj bi samo šlo iz ustavnega teksta. To pravzaprav ni jasno, kaj na bi bili drugi dejavniki, drugo pa mislim, da moramo sodstvo pustiti neko arbitražnost, da vsak podzakonski akt, v tem konkretnem primeru ...

Predsednik DR. FRANCE BUČAR: ... saj je v redu, acceptiram vašo argumentacijo, je že v redu. Samo na ustavo in zakon.

MIRÓ CERAR: Oprostite, moram povedati. Tukaj sem s prof. imel precej diskusij, različni teoretiki prav za to področje, argumentacij in tako dalje, nikako ne. To vezanost na ustavo in zakon, to drži, se pravi nič ne more delati izven zakonskega ali pa ustavnega okvira. Ima pa recimo razne kriterije, sodne prakse sploh ne sme upoštevati. Argumentativni torej teorije, argumentacije nič ne more upoštevati. Poleg tega so še druge zadeve.

.....: pogledjte, eno je kaj bo sodnik upošteval. Vsak sodnik bo upošteval mnenje višjega sodišča, ker drugače bodo rušili sodbo. Vprašanje je, kaj je obvezno za njega in v kakšnem okviru se giblje kot sodnik. Ali se giblje na podlagi vsake odločbe, ki jo izda nek minister, ki lahko tudi sporna ali pa je za njegov okvir ...

Predsednik DR. FRANCE BUČAR: .. poleg zakonov na svojo etiko in tako dalje, je vezan. Ampak mora pa se podrejati ostalim zakonom ..

.....: Tukaj imam pa tudi sankcije za razrešitev, ker če huje krši zakon je razrešen, če pa ....

Predsednik DR. FRANCE BUČAR: in če je pravilnik ocepjen od ..... z ustavo bomo povedali ..... v redu. Ni, zato pa ni treba pisati. ... prosim.

.....: Tukaj ta formulacija samo, ki so jo zdaj pa strokovnjaki želeli izpustiti ima to lahko osnovo, da bo nekdo sprožil ustavni spor pri zadevi, skratka razveljavljena mu bo sodba on ... zakonu ... razveljavil, zato ker ni upošteval .....d drugih, bo on rekel, tukaj piše izrecno v ustavi, samo na ustavo sem vezan. To je logika tega, da se to izpušča. Zdaj pa če bi to

se dalo na drugačen način napisati, nisem prepričan, da tako na hitro je težko popravljati določbe, ki so zelo stare in uveljavljene, ampak recimo, da bi rekli sodniki so pri upravnem sodniške funkcije dolžni svoj .... zakona ali pa dolžni upoštevati ali pa dolžni ravnati po ustavi in zakonu. Tako, da bi s tem ta samo izpustili in povedali, da so vezanina ustavo in zakon ampak ne bi pa ta izključnost bila prisotna.

Predsednik DR. FRANCE BUČAR: Potem je to drug smisel, ker nič ne pove več. To kar si ti predlagal stoji ampak samo po sebi nič ne pomeni.

.....: Pove, da morajo spoštovati ustavno ... da upoštevajo tudi moralne in druge norme, in tako dalje. Samo to se pravi, besedica "samo" je izpuščena, se pravi ..... zakon ostane ker je bistvo tega člena. Ni bistvo tega člena bilo to, da izključiš druge.

.....: Jaz ne insistiram na tem, da bi mogli biti samo, ker ta je groba beseda. In je ekluzijoča do drugih, ampak obrazložitev, opombe vezane na druge dejavnike in obrazložitev, da so ..... torej jaz predlagam, da ostane tako, da ne vztrajam da je "samo". Ampak opomba zavaja.

MIRO CERAR: To je bilo malo na hitro delan. Se opravičujem.

Predsedujoči dr. FRANCE BUCAR, nad.: Je selekcija in sodni svet ne bo delal po strankarskih kriterijih kot vidimo iz njegove sestave. Mislim, da je to veliko garancije. V začetku smo imeli celo predlog, da bi kar direktno sodni svet sam imenoval, sedaj imamo pa samo še dodatno delo, da jih mora državni svet imenovati in mislim, da tukaj res ni razloga za takšno dodatno kvalifikacijo tega.

DANIJEL STARMAN: Nadaljeval bi kar tukaj. Mislim, da izvolitev sodnika v državnem zboru bo v bistvu svečana razglasitev tega. Predhodno dejanje v vseh strokovnih službah bodočega sodnega sveta bo toliko filtrov, s tem, da moramo upoštevati, da bo moral ta človek delati nekaj let intenzivno na sodiščih, kot strokovni sodelavec sodnikov, pisati sodbe in se pretehtati v vseh teh krogih. Tako, da funkcija ne bo več taka kot danes, ko imamo na vsaki skupni seji praktično 20, 30 sodnikov, ker gre za popolnoma nenormalno stanje in tudi zaradi 8-letne reelekcije, poleg tega je velika fluktuacija, tako da kolega Magajna, jaz ne delim strahu, da bi tukaj lahko strankarski, prestižni razlogi bili. Drugo pa je vprašanje razrešitve sodnikov. To pa je za mene ključnejše, pomembnejše vprašanje kot pa samo imenovanje, za primer, ko gre za zlorabo zakona ali ustave. Hvala.

Gospod ZAGOŽEN: Ni potrebe.

Predsedujoči dr. FRANCE BUCAR: Gospod FUKL prosim.

Gospod FUKL: Opozoril bi na eno dimenzijo te dvotretjinske večine pri ... zadevah. To pomeni gledano z ene strani, da lahko manjšina ... odgovorna lahko prepreči izvolitev tudi dobrih strokovnjakov, katerega koli. Če se išče soglasje, da kakšen zakon ureja družbene odnose, je to, če je to zelo važen zakon, je to razumljivo. Pri zunanjih zadevah pa lahko pride do blokade oz. do preprečitve pri manjšini, dejansko manjšina odloča o izvolitvi. Tako, da tu izgubi svoj smisel ta varovalka.

Predsedujoči dr. FRANCE BUCAR: Hvala lepa. Ali vztrajate na svojem predlogu?

Gospod .....: Ta argument, da smo do sedaj tako volili, se mi zdi, da če bi bilo to ovira za normalno izvolitev sodnikov, da bi se izkazalo, da bi pri vsakem drugem se zadeva zapletla. Do sedaj smo praktično z 90% večino izvolili, je pa to res v mogoče nekih skrajnih primerih neka varovalka. S svojim mnenjem ne morem nič vplivati, lahko pa povem.

dr. CIRIL RIBIČIČ: Načelno to argumentacijo okoli sodnega sveta sprejemam. Na praktični ravni se pa spomnim odstopa predsednika sveta. To je pa praktična situacija iz katere razmišljam in iz katere je takrat bil rojen že prvi predlog gospoda Magajne okoli tega, da bi javne funkcije volili z dvotretjinsko večino in s tem dali večjo strokovnost in samostojnost in neodvisnost. Mi kot stranka ne vztrajamo.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Dobro. Gremo na 129. člen.

DARJA LAVTIZAR-BEBLER: Sprašujem pri tem 129. členu ali je prav, da so odvetniki tudi v tem sodnem svetu? Namreč to je zainteresirana stran, neposredno zainteresirana stran. Pri tem, da se nekoga predlaga za izvolitev za sodnika ali pa ne. Končno je recimo tukaj manjkal tožilec, ki je za to zainteresirana stran pri tem kdo je sodnik in kdo ne. Mislim, da bi bilo čisto v redu, da so tukaj samo priznani pravniki in univerzitetni profesorji ter tisti sodniki, ki so že izvoljeni v trajno sodniško funkcijo, odvetniki pa po moje ne sodijo v to.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Strinjam se z vašim mnenjem, poleg drugega pa še mogoče tisto o priznanih pravnikih. Kaj pa nepriznani pravniki? Tako kot vpraša neka babica. Mi smo uvedli ta izraz priznani pravnik, pa ugledni javni delavec in ne vem kako to postaneš. Kako postaneš ugleden, če narediš kakšno neumnost ali kaj? Resno no. Saj ni treba profesorjev, pravnikov, pravnih strokovnjakov. Prosim gospod Starman.

DANIJEL STARMAN: Teško je govoriti iz lastnega statusa, vendar mislim, da je razlaga gospe Lavtižarjeve ozka. Ne gre za to, da bi odvetniki uveljavili svoje cehovske interese pri izvolitvi sodnikov, ampak gre za vprašanje, da pride v forum sodnega sveta tudi ta izjemno pomemben segment, pri delu na sodiščih. Poleg tega povsod v večini držav imajo odvetniki ravno tako tudi sodniki pri odvetnikih, ker preprosto poznajo situacijo in sedaj govoriti o tem, da bo morda izmed enajstih en odvetnik imel tak vpliv, da bo lahko odločal ne vem kaj o takem sodniku, ki bo samo za njega delal oz. samo za odvetnike. To je neargumentirana zadeva in mislim, da tudi z upoštevanjem stališč odvetniške zbornice, ki je to sprejela in podprla mislim, da je do sedanje situacije odvetništvo bilo tudi v tem pogledu

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Preden vam dam repliko, mislim, da če črtamo odvetnike ven in dobimo te priznane strokovnjake. Saj advokat je lahko tudi priznan pravni strokovnjak, se vam ne zdi!?

DARJA LAVTIZAR-BEBLER: S tem se strinjam, da se odvetnik tukaj črta in se reče priznani pravni strokovnjak ali pa pravni strokovnjak. Veste kaj gospod Starman, če bi šlo za odvetnika vaših kvalitiet, potem je nesporno, da bi imel zelo velik vpliv v takem sodnem svetu. (Smeh.)

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: To pa je argument. Ali se potem lahko strinjamo s tem, da rečemo: univerzitetnih profesorjev prava in drugih pravnih strokovnjakov. Ker drugače ... univerzitetni profesor prava ni ravno pravni strokovnjak. Morajo biti drugi, drugače .....

Gospod .....DANEU: Samo še redakcijski popravek. Začeli bi tale sodni svet takole: sodni svet ima 11 članov in izvoli 5 članov in tako naprej. Tako, da se loči ...

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Na ven, če je treba. Saj znamo seštevati.

Gospod DANEU: Ne, ne zato, ker je grod stavek. Samo redakcijski popravek. Gospod Rode bi še razpravljali.

Gospod RODE: Dr. Bučar ali lahko nekaj vprašam? Ali je nujno, da piše tudi izmed univerzitetnih profesorjev?

Razprava.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Samo ti so posebna sorta pravni strokovnjaki.

Gospod .....: Meni se zdi, da smo tole zadevo, ki je že dolgo časa v zraku, tudi odvetniški zbor, kjer je 600 ljudi, je to podprl, malo prehitro obšli. Zakaj gre? Gre za to, da se v ta organ vpelje praksa, torej konkretna dnevna praksa. To je prinesel odvetnik, znanost, ki jo je prinesel univerzitetni profesor in stroka, ki ima večino. Torej šest sodnikov, ki ima večino. Mi moramo upoštevati, da je to ena struktura, eno poklicno združenje, ki ima v tem pogledu svojo težo. Ima pa morda enega predstavnika. Sedaj smo prišli do tega problema, ko je bilo treba črtati tudi univerzitetnega profesorja. Torej tukaj vidite prihajamo do nelogičnosti. Zato, ker na eni strani favoriziramo znanost, pustimo prakso pragmatiko odprto za druge pravne strokovnjake. Torej nihče tukaj ne ovira, da bo tukaj prišel tudi kakšen pomemben pravnik iz gospodarstva ali iz zbornice. Ali karkoli že. Ampak odvetništvo predstavlja dnevno prakso v sodnem delu in tudi temperaturo, varstvo pravic in tako naprej.

DARJA LAVTIZAR-BEBLER: Jaz bi pristala le na to, da gre za odvetnika, ki ga delegira odvetniška zbornica. Ne odvetnika kar tako.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Mislim, da če izpustimo še univerzitetne profesorje in rečemo samo izmed pravnih strokovnjakov je vse zajeto, potem je stvar ne zakona, ampak tudi samega pravnega sodnega sveta, da ugotovi ali je neka funkcija nekega pravnika konsistentna oz. kompatibilna s to funkcijo. Gospod Šešerko prosim.

Gospod ŠEŠERKO: Meni je žal, ker v bistvu zamujam s svojo diskusijo. Sicer zato, ker po eni strani se zavedam kot se zavedamo vsi, da je kuh arhaičnih stvari v tej ustavi, ker drugače ne gre, ker drugače ne moremo kompromisa dobiti. Za tako nekoliko arhaično stvar imam tudi to temo, o kateri sedaj diskutiramo, vendar gledam te in tudi druge člene poskušam gledati tako, z vidikom situacije, ko se bo politična klima v Sloveniji kdaj zagrela ali pa pregrela in v takem primeru se bodo potem pravni strokovnjaki takoj določali po čistih političnih kriterijih in zato jaz vidim to kar Starman govori kot utemeljeno in predlagam, da umaknemo vse te argumente, ki so. Zato ker v takem primeru je pa v eni politično absolutno pregreti klimi, veliko težje pristranske ljudi izbrati, če jih je treba izbrati iz različnih stajnov in jih veliko lažje izbereš, zato mislim, da bi bilo boljše, da smo tu modri in se zavedamo kaj to pomeni in pustimo to formulacijo, ki je.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Ne, ravno obratno gospod Daneu.

Gospod DANEU: Opozoril bi še na to, da 161. a člen govori o ustavnih sodnikih in pravimo, da sodniki se izvolijo izmed pravnih strokovnjakov. To pomeni, da tukaj samo izenačimo.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Pardon, sporazumeli smo, da ostane taka dikcija: univerzitetnih profesorjev, odvetnikov in

drugih pravnih strokovnjakov. Bomo videli potem. Pustimo stvari, zaenkrat smo se tako sporazumeli tukaj. Dobro. 130. člen, 131. člen, 132. člen, državno tožilstvo, (ga ni več, jaz ga ne morem brat). Prosim izvolite.

Gospod .....: Tukaj gre po moje za neko neskladje med 124. členom in intencijo 133. člena - starim. Zakaj gre? 124. člen določa, da ureditev in pristojnost sodišč določa zakon, medtem, 133. člen pa ureja o sodnikih, o izvolitvi, razrešitvi, premeščanju, napredovanju in tako naprej, kar imamo pri javnem tožilcu v 124. členu, v drugem odstavku. Mislim, da neka oblika zakonskega temelja mora biti in predlagam, da se dopolni prejšnji tekst tako, da se govori o napredovanju pri tožilcih. Ker tudi v sodni strukturi bo treba to urediti, kar sedaj ni, oblika napredovanja. Torej vsekakor podpiram, da bi nov člen ostal, da bi ga preoblikovali in določili, da je prav specialna materija za sodnike, ne za sodstvo kot tako. Ker imamo isto za javnega tožilca.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: V redu. Ali se vam ne zdi, da zakon o ureditvi sodstva mora tudi kaj o sodnikih povedati. Sodišč brez sodnikov najbrž ni.

Gospod .....: Se strinjam, samo gre za - lahko bo isti zakon, samo je vprašanje, ki se sklicuje na 124. člen, ki govori o instituciji, en pa od .....

Gospod DANEU: Glejte gospod Starman 127. člen se tudi sklicuje na zakon. Vse to bodo zakoni urejali.

Gospod .....: To je, samo jaz mislim, da je to premalo. To sem temeljito predelal in prosim to je moja pripomba. Meni se zdi, da to ni tisto.

Gospod DANEU: Kaj manjka po vašem, kaj bi bilo?

Gospod .....: Ne govori o premeščanju, o prenehanju, o napredovanju, o razrešitvi, o .....

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: To ne spada v ustavo.

Razprava.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: S tem se pa strinjam, da to predložite, ampak počakajte. Se strinjam. Kje imamo sedaj to ... realizacija pristojnosti ..... seveda moramo ravno tako reči: realizacija..... imenovanje, napredovanje. Seveda ravno tako moramo reči, da to ureja zakon in je v redu. Organizacijo pristojnih državnih tožilstev ureja zakon. Če bo organizacija, moramo povedati kako ga imenuješ, kako ga premestiš in tako naprej.

Predsednik dr. France Bučar: Tako, v redu. Tako je malo krajše. Saj še nismo tam. 134. člen, 135., 136, ergo.

.....: 136. člen tak kot je formuliran mislim, da ni materija in bi lahko izključili celotni člen. Ampak bistvo odvetništva je, da je sestavni del pravosodja. Da je eden od konstitutivnih elementov funkcioniranja pravne države in ta ustava ima tretjino členov, ki govorijo o uveljavljanju pravic itd. Zato predlagam, da bi se ta tekst glasil takole. To je tudi usklajeno na naših zborih:

"Odvetništvo kot del pravosodja je samostojna in neodvisna služba, ki jo ureja zakon."

Predsednik dr. France Bučar: V redu, se strinja. Samo vnese se notri beseda "kot del pravosodja".

.....: kot del pravosodja je samostojna in neodvisna

Predsednik dr. France Bučar: To je pa že notri

.....: ne, je bila črtana pri zadnjem tekstu. Je samostojna in neodvisna. Tisti, ki je to rekel, ni poznal specifičnosti neodvisnosti. Odvetnik ne more biti v delovnem razmerju. Odvetnik ne more biti celo po evropski judikaturi predsednik delniške družbe, ker je s tem objektivno vezan in omejen na tisto družbo. V tem je neodvisnost. Samostojnost je pa nekaj drugega. Razen, če je minister. Tako da bi prosil, da se tudi ta neodvisna specifičnost gleda.

Predsednik dr. France Bučar: Dobro. Jaz nimam argumenta proti temu.

.....: Jaz bi vprašal, kaj potegne za sabo beseda "kot del pravosodja"?

.....: Torej, "za sabo" ne pomeni nič, ampak samo ustavno opredeli obstoječe stanje. Pravosodni minister določa pogoje odvetništvu, tako pri tarifi kot gre za to, da odvetništvo ni tržna dejavnost. Odvetništvo ni organizacija, ki bi delala izključno po ponudbi in povpraševanju, ampak ima izjemno oster kodeks etike in strogo disciplinsko odgovornost.

Vitodrag Fukl: Jaz bi samo dopolnil. In sicer, da se mora odvetništvo obnašati tako, kot celotni pravosodni sistem. To se pravi od tarife do moralnega kodeksa, do dela. To je vezano na to. Tako kot je dosedaj tudi že bilo in to pomeni da se mora temu primerno obnašati in gotovo kontrola, ki ne posega v samostojnost in neodvisnost dovoljevati.

Ivan Bizjak. Mene moti samo to, ker ta pojem "pravosodje" v tej ustavi preprosto ni uveden, ne nastopa. zaradi tega je upraba ne tem mestu uporaba nedefiniranega pojma. Kaj to pomeni vemo.

.....: Pravosodje je precizen pojem, zlasti pa ga definiramo v enem stavku, da rečem, obstoja Ministrstvo za pravosodje. Točno se ve kateri sistem je to, kaj vsebuje.

Predsednik dr. France Bučar: V tej ustavi imamo vse polno nedefiniranih pojmov, ki jih smatramo kot samo po sebi razumljive. Sedaj imamo vse naše edicije brez stvarnega kazala. Tako da se zmeraj lovimo kako in kaj.

137. člen. 138. člen. 139. člen. 140., če bo tako naprej, bo pa res dobro. 141. člen. 142. ajde!

Ciril Ribičič. Ali naj povem tisto kar je maksimalno ali že takoj kompromis, ki ga predlagamo.

Predsednik dr. France Bučar: No kar maksimalno.

Ciril Ribičič. Maksimalno, da mora biti pokrajina oziroma regija obvezna sestavina ustave oziroma dobiti podlago v ustavi in garancijo zato, da bodo te regije res oblikovane, ne samo mrtva črta na papirju.

Predsednik dr.France Bučar: Torej moj ugovor proti temu je. Ustava določa, kaj je lahko, ne kaj mora biti.

Ciril Ribičič: Nasprotno. Tisto kar ... Jaz sem tako razumel

Predsednik dr.France Bučar: Če izhajamo iz svobode ljudi

Ciril Ribičič: jaz sem vedno razumel gospoda Bučarja, ki je vedno poudarjal, da je vse dovoljeno razen tisto kar je prepovedano (Bučar: natančno) Se pravi, dovoljeno je tudi povezovanje občin v regije (Bučar: Da, absolutno) Sedaj nam gre za to, da bi dobili garancije, prisilo če hočete.

Predsednik dr.France Bučar: to je pa druga stvar.

Ciril Ribičič: Mi to utemeljujemo z nevarnostjo centralizma, z dobrimi izkušnjami policentrizma. Jač takega pristopa, da je uspešnejša tista država, ki gre na delitev oblasti, ne samo na horizontalni ravni, ampak na delitev oblasti tudi na vertikalni ravni. Tu bi rad, da bi dr.Bučar prisluhnil tej argumentaciji. Nova argumentacija v tej točki, da če smo odstopili od enotnosti oblasti na horizontalni ravni in šli na delitev oblasti. Tudi pred časom smo odstopili od enotnosti oblasti v smislu centralna in lokalna oblast sta ena in ista. Neka delitev oblasti na vertikalni ravni mislim, da je več kot koristna za takšno državo kot je Slovenije.

Jaz se ne strinjam, da je to nekaj majhnega, ker primerjave, ki smo jih gledali po Evropi so pokazale, da tako velike enote, tudi kadar niso države, so notranje strukturirane in imajo večstopenjsko samoupravo in tudi večstopenjsko oblastno urejanje in izvajanje prespisov.

Teško si predstavljamo Slovenijo brez regij, pokrajino, brez takega strukturiranja, brez umetne stopnje med državo in občino. Zavzemamo se za dvostopenjsko lokalno samoupravo in tudi za delitev oblasti po vertikalni liniji. To je argumentacija in mislimo, da bi bilo to treba zagotoviti. Če to ni sprejemljivo, potem je tisti kompromisni predlog, ki ga predlagamo in ko sem že ponudil formulacijo in da bi rekli, z zakonom se določajo načela in pogoji oblikovanja regij in njihove temeljne funkcije.

Potem je nadaljevanje te razprave ali so regije smiselne ali ne, obvezujoča sestavina ali ne, prenesli na zakon. Seveda pa mi ne mislimo, da bi morale biti obvezne regije v tem smislu, da bi silili neko občino, da mora iti v regijo. Mora biti regionalno povezana, samo ne v katero regijo, kako. Tu se da prostovoljno skombinirati z odločitvijo Slovenije, da je regionalno strukturirana.

Predsednik dr.France Bučar: Torej, jaz se s tvojimi argumenti v celoti strinjam, razen v eni bistveni točki, to je, da sem za prostovoljno združevanje ne pa prisilno. To je vsa razlika. Jaz sem prepričan, da bodo regije dejansko prišlo, samo jaz hočem slišati da pride na prostovoljni osnovi, ker imam že celo vrsto intervencij, ker se bojijo centralizma na lokalni ravni oziroma na podrepubliški ravni. So se že tudi tu v skupščini oglasili. Tudi recimo gospa Darja je bila na enem takem snidenju, ko so prišli ljudje iz Ptuja in so rekli, mi ne pristanemo na to, da bi nas prisilno vključevali v kakšne regije. Pojavili so se tudi drugi.

Zato se v celoti pridružujem temu, da bo do dvostopenjske, marsikje bo prišlo do tristopenjske lokalne samouprave in je prav da pride. Pustimo tukaj različno variabilnost in ne bi jih rad silil, da to morajo narediti.

Ljudje se, to sem že v praksi videl, ne govorim iz teorije, na terenu se ljudje bojijo tudi lokalnega centralizma.

Če damo ljudem možnost in to možnost jim s tem dajemo, da rečemo, lahko se združite kakor veste in znate in če se boste na lokalni ravni povezali v širšo lokalno skupnosti, vam bo potem država obvezno dala določene pristojnosti.

Danijel Starman: Na terenu je vrsta posvetov. Žal so precej neorganizirani, bolj strankarski kot pa strokovno pripravljene. Podpiram idejo, da bi Odbor za lokalno samoupravo ali nek drug organ, morda Ministrstvo za pravosodje in upravo, bil nekako organizator teh posvetov. Danes imamo v Kopru tri take posvete. Zanimivo je naslednje. Če se posvet skliče na sedežu sedanje občine in je v njem običajno struktura sedanjih odbornikov potem se vsi zavzemajo za legalizacijo obstoječih morda malo razširjenih občin v nekem okraju, v neki širši skupnosti in za proglasitev krajevnih skupnosti za nove mini občine.

Če kontaktiraš z dejansko prizadetim okoljem, ki ima vse pogoje, da nastane nova občina, je pa situacija povsem drugačna. Zato odločno zagovarjam pravo lokalno samoupravo, čisto lokalno samoupravo s sistemom samostojnega združevanja in povezovanja v interesu, ki verjetno ne bo povsod identično z dekoncentracijo ali dencentralizacijo državne oblasti na nivoju okraja.

Mislím, da je velika slabost tega, da nimamo še ničesar v javnosti o tem, kako bo izgledala državna organizacija države po novi ustavi. Zato ljudje dostikrat mešajo sistem državnega vodenja, ministrstev, organizacij dela na terenu s tem, da sprašujejo, kdo mi bo dal pasoš ali okraj ali občina ali širša lokalna skupnosti. Mislím, da je dikcija 142. člena nedvomno produkt nekih konsenzov oziroma nekih kompromisov sama s seboj v nasprotju glede izvirne pristojnosti.

Mi imamo določeno, v sporazume z njimi prenese država, čim država prenese, ne gre za izvirne pristojnosti. To je verjetno opozicija zahtevala, verjetno je pozicija zahtevala tako dikcijo, ampak to je kontradikcija. Čim prenese pristojnosti ... to mislim, da je meni kot pravniku nekam ...

Predsednik dr. France Bučar: Da odgovorim na to. Jaz zagovarjam to izvirno pristojnost. To je zelo relativen pojem. Tu gre za veliko razliko. Če mi damo, rečemo samo v pristojnost, potem so to še zmeraj v bistvu republiške zadeve in jih oni samo izvršujejo po pooblastilu in ima seveda zato republika tudi pooblastilo nadzorstva, ne samo v zvezi z zakonitostjo, ampak tudi glede smotrnosti. Če pa gre v izvirno pristojnost, se pravi, da se država odreče neki svoji funkciji na tem področju, prenese nanje in imajo potem oni pravico ne samo to izvrševati, ampak tudi urejati s svojimi lastnimi predpisi. To je razlika.

.....: Ta pristojnost se bo prenesla s sporazumom, se ne bo prenesla z ustavo. Sporazum je dvostranski akt. Bo lahko država ta sporazum kdaj preklicala (Bučar: Ne more, saj v tem je vic) Gre za to, da je to enkratni sporazum za vse večne čase in je nepreklicljiv.

Predsednik dr. France Bučar: "volenti non fit iniuria", se pravi če se drugače sporazumejo, se drugače sporazumejo ampak zmeraj v tem načelu. Gospa Darja

Darja Lavtižar Bebler: Jaz se strinjam s to oceno, ki jo je dal gospod Starman okoli teh razprav, ki tečejo na terenu. Moram reči, da je težko o čemerkoli relevantno organizirati razpravo, ravno zaradi tega, ker pristojni republiški resorji

niso predložili svoje vizije, kako si oni zamišljajo ureditev državne uprave po novem, in zaradi tega je tudi ljudem težko predočiti situacijo oziroma jih prepričati o tem, da je potrebno razlikovanje med lokalno samoupravo in državno upravo.

To je ena zadeva. Druga zadeva je pa ta, da smo sedaj ko smo hodili po terenu, vendarle ugotovili, da teren zahteva regije. v tem pogledu se strinjam s predsednikom, da se nekateri zavzemajo za to, da sami določijo v kateri regiji bodo. Se pravi tukaj zahtevajo avtonomijo in samoupravo. In primer Ptuja je ta. Oni hočejo biti regija, ampak nočejo biti v podravski regiji. Se pravi, oni hočejo imeti svojo regijo. In tako je zadeva tudi z Belo krajino, Prekmurjem. Regijo hočejo imeti, vendar pa ne, da bi jih prisilili stopiti v neko regijo, ki je njim tuja oziroma je ne vzamejo za svoje.

Ko smo primerjali ureditve v drugih zahodnoevropskih državah smo ugotovili, da se povsod te širše lokalne samoupravne skupnosti uvajajo z zakonom. Se pravi, da je rezon v tem, da se zahteva neka trdnejša obveza že v ustavi. Mi smo tudi z dr. Šmidovnikom in nekaterimi drugimi to zadevo na novo proučevali in smo prišli do ugotovitve, da bi ta 142. člen bil ustreznjši, če bi se glasil takole: (Bučar: Počasi, počasi)

"Z zakonom se uvedejo samoupravne lokalne skupnosti na širšem območju za urejanje in opravljanje lokalnih zadev, ki presegajo zmogljivosti občin in niso v pristojnosti države." Glede na to, da ste vi poudarjali to samoupravno noto, bi kazalo denimo dati še drugi odstavek, ki bi se glasil:

"Zakon se sprejme v soglasju s prizadetimi občinami." to bi šlo, da bi na nek način našli stičišče med voljo zakonodajalca, ki z zakonom določi te regije in vodjo prizadetih občin, da one povedo, v katero regijo so pripravljene stopiti.

Predsednik dr. France Bučar: Jaz osebno vidim v zakonskem urejanju te zadeve v bistvu negacijo samoupravnosti. Čim meni zakon nekaj odredi kako moram biti in kaj sem, nisem potem samoupraven.

Darja Lavtižar Bebler: Zakon bo urejal, določal območje občine, pa vendarle govorimo o lokalni samoupravi. Pri tem bo moral upoštevati izid referendum. Ampak v končni fazi bo zakonodajalec, republiški parlament povedal, kje občina bo in kako velika bo in kje je ne bo. Isti argumenti veljajo tudi pri tej regiji oziroma v našem Odboru za lokalno samoupravo se na nek način bolj ogrevamo za pojem okraj. Zaradi tega, ker izhajamo iz potrebe po racionalni in učinkoviti ureditvi in po nekem stičišču med lokalno tipično in izrazito lokalno samoupravo in državno upravo. Zaradi tega, ker nima smisla prezreti vse, kar danes že obstoji in začeti stvari povsem na novo.

Se pravi, moramo zastopati ta racionalni pristop.

Predsednik dr. France Bučar: Jaz vam moram na to odgovoriti naslednje. Res je, da imamo tu izjemo pri formiranju temeljnih, to se pravi občin, ki se ustanovijo z zakonom, ker nekje moramo začeti. Ampak tu zakona samo sankcionira neko stanje, se pravi je vezan na referendum. Kljub temu stvar odločijo ljudje sami. Zakon to samo sankcionira. Vse naprej izven tega je pa stvar popolnoma v presoji kakšni so lastni interesi tistih ljudi, ki jim dajemo avtonomnost oziroma samoupravo. zato tudi velja pri načelu kaj spada v posamezno pristojnost. Celotno tukaj ne govorimo kaj spada v lokalno pristojnost, kaj v državno pristojnost. Postavimo samo kriterij in ustavno sodišče je tisto, ki bo lahko odločalo v primeru spora.

Jaz vidim negacijo tega koncepta, če gremo na zakonsko ureditev.

Darja Lavtižar Bebler: Jaz bi rada še to povedala. Mi ta zakon oziroma delovne teze za zakon o lokalni samoupravi pripravljamo, se zgledejemo po drugih zahodnoevropskih zakonskih ureditvah te materije in tam vidimo, da vendarle ti zakoni, čeprav govorijo o lokalni samoupravi, precej natančno opredeljujejo tudi posamezne kriterije za oblikovanje posamezne občine.

Mi se na nek način tudi zavzemamo za to, da bi bil notri v našem zakonu kriterij števila prebivalcev. Ravno iz razlogov, da ne bi šli v pretirano opustošenje sedanjih občin oziroma celotnega teritorija Slovenije. Mi smo kot nek kriterij praviloma navedli številko 3.000, ker menimo, da je pod 3.000 prebivalcev, da gre tu že za pretirano drobitev. S tem, da bomo upoštevali, da v posameznih gorskih naseljih ali v oddaljenejših zaselkih pride v poštev tudi manjša občina, se pravi z manj prebivalci.

Vendarle so ti zahodnoevropski zakoni tako naravnani, da precej natančno določajo posamezne kriterije. Ti argumenti povsem niso

Predsednik dr. France Bučar: Če sprejemem vse vaše argumente, kljub temu sedanja dikcija v ničemer ne omogoča ureditve, ki jo zagovarjate. Gospod Peršak.

Tone Peršak: Jaz sem prepričan, da bo to teh pokrajin ali kako se bodo že imenovala, prišlo. Vidim pa neko možnost, da bi se pogovarjali o tem, kar je rekel gospod Ribičič in to iz enega razloga o tem njegovem, kot je on dejal, kompromisnem razlogu. Zakaj? Zato, ker se mi zdi, da obstaja nevarnost, da bodo te tendence pripeljale do tega, da bo neka zelo neenotna porazdelitev regij in se mi zdi (Bučar: Seveda bo neenotna in to je ravno prav. To je bistvo) Problem bo to, da bomo imeli neke regije z 10.000 prebivalci, neke pa 200.000

Predsednik dr. France Bučar: Lahko, zakaj pa ne? Zakaj vas to moti? To je ravno tisto. Ne gledati z očmi dosedanje države, birokratko urejene, ko imate lepo pošlihtanih, z vrha pride tudi kakšni bodo organi na občini in kaj sme narediti. Od tega se moramo posloviti, če gremo dejansko na koncept samouprave. Ker koncept samouprave, to kar imajo zlasti po francoskem vzoru, ko se mnogi nanj zgledujejo. To je primer samo ene državne decentralizacije in nič drugega. Gospod Anderlič.

Tone Anderlič: Ne bi bilo dobro, če bi se sklicevali na argumente koliko je kje razporeženje za eno ali drugo varianto. Nesporno je, da je to vprašanje v javni razpravi bilo najbolj izpostavljeno in je dobilo tisto pravo podporo v smeri ureditve slovenije po regionalnem principu. To zagotovo in v teh medstrankarskih usklajevanjih je pravzaprav bila osnovna zagata v tem, da mi nismo imeli nobenih predlogov, nobene osnove na kateri bi lahko potem tudi to izgradili. Zato v vsakem primeru neka načela, neke pogoje, neke okvire, pa seveda generalno klavzulo, da Slovenija je regionalno urejena, bi morali zapisati v ustavi in to je, če seveda govorimo o pogojih, je prav gotovo eden od pogojev, da zadovoljimo zahteve tudi volilcev in tistih za katere to ustavo delamo. Jaz ne vidim v tem nič slabega, če se po nek

Gospod _____ (nad.): nekih predhodnih študijah in temeljnih pripravah te stvari z zakonom uvedejo. Ali je več, predlagam, da mogoče pokličemo na tole komisijo še enkrat, vsaj jaz sem bil presenečen nad tem, da pravzaprav iz ogromno teh materialov in osnutkov že pripravljenih, mi pa se tukaj lovimo pravzaprav o tem čisto na splošni ravni. Tako, da ne vem, Daria bi tukaj lahko še bolj pomagala s tem svojim odborom. Mislim, da se ravno v tem odboru te stvari najbolj kvalificirano oslejo in podlage obstajajo. Iz vseh tistih papirjev, ki so tu je bilo mogoče videti je pravzaprav ta zahteva po zakonskem urejanju nesporna. In jasno, da če zapišemo še drugi del, da to mora nastajati v dogovoru, v soglasju, po sporazumu itn. Osem mislim, da nismo nič drugega storili kot to, da smo prva, te pogoje postavili in drugič, omogoči, da se ta lokalna samouprava seveda dviguje na drug nivo ali pa na tretji nivo ali kolikor pač vmesnih nivojev bo.

Predsednik dr. FRANCE BUČAR: Povedati vam moram, da načelno se neke v ustavi pove tudi to. Imamo rečeno v 9. členu: V Sloveniji je zagotovljena lokalna samouprava. To je osnovno izhodišče. Pogledajte in potem, kar se tiče, pravi, mi se v vsem strinjamo. Ne strinjamo pa se samo na nečem, da ustavno izhodišče je, ker garantiramo samoupravo, da je povezovanje lokalnih skupnosti do kakršnikoli pride prostovoljno, vi pa zahtevate, da se mora z zakonom sankcionirati. To je vsa razlika med nami. In jaz mislim, če hočemo biti zvesti temu ustavnemu konceptu kakršnega imamo, moramo to prepustiti prostovoljnosti oziroma lastnemu definiranju lastnih interesov. To je vsa razlika.

IVAN BIZJAK: Jaz bi čisto na kratko rekel oziroma raje bi repliciral gospodu Anderliču, kaj se je nesporno pokazalo. Mislim, da se je nesporno pokazalo predvsem in morda samo to, da vmesno stopnjo vsekakor rabimo in da nekaj takega očitno bo. To očitno pomeni, da glede tega pravzaprav ni posebnih dilem in da do tega brez dvoma bo prišlo.

Drugo je pa potem vprašanje v tem kontekstu ali je ta opredelitev v 142. členu zadostna. Sam sem precej vključen v te zadeve, v razprave zunaj in v to delo naprej tako rekoč in ne vidim, da bi karkoli manjkalo tukaj notri, torej, da ne bi imel zadosti osnove v tem členu za nadaljnjo ureditev lokalne samouprave. Mislim, da ta stvar zadošča in da se na tem že da zgraditi tudi zakon, ki ureja kar pač ureja.

Gospod _____: Kratka replika ali pa pojasnilo. Ravno to, kar ste ugotovili, je bistveno. Torej, da se ta vmesna stopnja potrebuje ali pridakuje in zato jo je treba tako notirati v tem pa ne prisilno.

Predsednik dr. FRANCE BUČAR: Gospod Ribičič.

CIRIL RIBIČIČ: Ena stvar, ki bi nanjo opozoril je to, da gre v bistvu vsaj do neke mere mešan koncept. Mi tukaj si predstavljamo pač širšo lokalno skupnost za katero pa prvimo, da nanjo prenese država, da je dolžna prenesti, nekater zadeve. Se

pravi, to je seveda lokalna skupnost, ampak z nekaterimi funkcijami, ki jih lahko dobi od države in to seveda potem ni samo neka klasična lokalna samouprava na višji ravni in to je eden od argumentov. To, prvič, mislim, da je zelo smiselno in drugič pa je eden od argumentov za to, da se to v ustavi lahko in v zakonodaji podrobneje obravnava. Sam vidim, in sem že prej izhajal iz tega, da ne bomo mogli priti skupaj v tem. Mi pač zahtevamo, da se to prisilno uredi ali zelo jasno da zagotovi, druga stran pravi, da bo do tega prišlo ampak da mora priti do tega prostovoljno. Mislim, da je kompromis v tem, da tisto prepričanje, ki so ga tukaj izrazili tako gospod Bučar kot gospod Feršak in kot drugi razpravljalci, da do tega bo prišlo, da to vmesno stopnjo rabimo, da republika bo imela regije oziroma pokrajine in da to na nek način registriramo. In če v tej smeri iščemo rešitev, mislim, da bi se jo dalo najti v neki formulaciji, ki bo povedala, da bo Slovenija imela pokrajine ali regije, da bodo Slovenijo sestavljale regije ali pokrajine. In drug tak kompromis je, da pri zakonu rečemo, da se z zakonom določajo načela in pogoji oblikovanja pokrajin in njihove temeljne funkcije. To niti ni treba, da je poseben zakon. Zakon o lokalni samoupravi bo lahko tudi to. Verjetno je pa smiselno, da se na tem mestu...

dr. CIRIL RIBIČIČ, nad.: Na tem mestu to pove, zato ker je to ena od garancij tistega, kar zatrjujete, da se bo zgodilo, to se pravi, da bodo pokrajine tudi resnično oblikovane, ne pa samo zapisane kot možnost. Skratka ostalo bi to, da se občine samostojno o tem odločajo, da jih nihče ne more prisiliti, niti v to, da oblikujemo regije, niti v katere regije gredo, ampak, da dobimo neko garancijo, da to ne bo samo možnost, ampak da bodo pokrajine tudi resnično sestavina življenja oz. delovanja Republike Slovenije.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Te potrebe jaz ne vidim. Če jim bo ustrezalo, v to sem prepričan, bodo to sami naredili. Ne delajo zaradi mene, ampak zaradi sebe in jaz bi vas rad opozoril še na nekaj, če opazujemo proces sedanje kompozicije etatizma, kot se je razvijal v Evropi doslej, prehajajo suverene pravice države na eni strani nad nadnacionalno raven, na drugi strani pa podnacionalno raven. Povsod gre ta proces povsem samostojno in prostovoljno.

Gospod Zabukovec imate besedo, samo moram vam reči, da smo že prišli iz sklepčnosti.

Gospod ZABUKOVEC: Če izhajam iz ... značajske čudi, bi rekel, da je boljša rešitev, ki prostovoljno omogoča oblikovanje širših lokalnih skupnosti. Tudi sam živim v okolju, kjer so bili z nekaterimi predpisi doseženi nemogoči odnosi, v nekih umetno narejenih, širših lokalnih skupnostih. Zato bi se kar, zavzemal za tako razrešitev, ki je sedaj v 142. členu. Mogoče z nekim dodatkom v enem kratkem stavku in sicer predlagam, da bi se v 142. členu dodalo še: "pogoje oz. merila za prenos pooblastil ureja zakon". S tem bi nekako izključili dvom ali je pravica ali ni pravica oblikovati skupnosti oz., ko so enkrat oblikovane, se po določenih pogojih in merilih, če se tako oblikujejo, se tudi pristojnosti na njih prenesejo.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Tudi to bi težko spreje, čeprav hvala lepa. Ne bodo povsod enake. Bodo zelo različne, ker jaz mislim, da .....

Gospod ZABUKOVEC: Vem, da ne. Zato pa imajo pogoje in merila za različnost.

Predsedujoči dr. FRANCE BUČAR: Če gospod Peršak se je prijavil, potem pa moram ugotoviti, da nismo več sklepčni.

TONE PERŠAK: Radi bi rekel naslednje. Prepričan sem, da to o čemer govorimo, da je odvisno od nečesa drugega. Odvisno je od tega ali bo republika, da sedaj tako rečem, prenesla na lokalne skupnosti vse tiste pristojnosti, kot je iz definicije, ki je v 9. členu dana, sledi. Kajti, če upoštevamo kaj so to lokalne samoupravne skupnosti, po tisti definiciji evropske listine o lokalni samoupravi, kjer so pristojnosti, bo to apriori prisililo občine v to povezovanje. Jaz moram reči, da v dikciji tega 142. člena v bistvu vidim to, da se občine povezujejo samostojno in je prepuščeno v tem, da se same zmenijo katere se

bodo povezale in kako. Zaradi česar sem se prej oglasil, je pravzaprav v zvezi z vprašanjem, ali je potrebno kakoli reči o tem, bi rekeli, pa ne vem, če je, v tem kakšen bi naj bil - ne me sedaj narobe razumeti - proces ali postopek tega povezovanja, zato da ne bi prihajalo do tega do česar se ne jaz bojim, da bi prišlo. Da se bodo nekje občinska vodstva med seboj zmenila in to mimo ljudi, nekje drugje bodo šli na referendum. Razmišljati sem ali bi bilo treba kaj reči, o tem kako to poteka.

Predsedujočo dr. FRANCE BUČAR: Dajte no mir, to je vendar njihova pravica. Vsakdo lahko odloči. Lahko še malo diskutiramo, ne moremo pa več sklepat.

Dajmo se najprej zmeniti kdaj bi nadaljevali in kako. Dobro kakorkoli že, če je ustavna komisija sekundanega pomena. V vsakem primeru lahko delamo samo do 13.00 ure, ker potem imamo druge obveznosti.

Dobro, potem bi za danes zaključil, pa se zmenimo za jutri ob 9.00 uri.

Seja je bila prekinjena ob 12.05 uri.